ՀՍԽՀ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏ—ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԾՐԱԳԻՐ

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ ԶՈՈՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԻ

636
Ծ-98

ԳՅՈՒՂՀՐԱՏ 1935 ՅԵՐԵՎԱՆ

14 MAY 2013

24 SEP 2010

ՀՍԽՀ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏ—ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

636
Ծ-98

ԾՐԱԳԻՐ

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ ԶՈՈՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԻ

39726
1007/33148

[illegible] 1935 ԵՐԵՎԱՆ

ՀՍԽՀ-ССР
им. А. Мясникян

21.241

Պատասխանատու խմբագիր Մ. Թոքովենց

Տեխ. խմբ. Պ. Սարոյան Լեզվ. խմբագիր՝ Ար. Գրիգորյան
Սրբագրիչ՝ Գար. Հակոբյան

Գլավլիտի լիազոր №322
Հրատ. № 162 տիրաժ 1000 պատվեր № 1

Հանձնվել է արտադրության 1934 թ. դեկտեմբերի 28-ին
Ստորագրված է տպագրելու 1935 թ. հունվարի 17-ին

Գյուղհրատի տպարան, Յերևան, Նալբանդյան № 50

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Կոլտնտեսությունների ապրանքային ֆերմաներում (ԿԱՖ-երում, ՎԱՖ-երում յեվ ԽՍՖ-երում) զոոտեխնիկական ուսուցման գիտելիքների ծրագրի մասին

Այս ծրագիրը, նախ քան խմբակների ղեկավարներին հանձնելը, պետք է քննվի և համապատասխան վերամշակման յենթարկվի այդ նպատակի համար հրավիրված խմբակների ղեկավարների հրահանգչա-մեթոդական խորհրդակցություններում։

Առանձին թեմաների բովանդակությունը պետք է ճշտվի, կոնկրետացվի և հարմարեցվի տվյալ շրջանի արտադրական պայմաններին։ Թեմաներն իրենց հերթին ստորաբաժանվում են առանձին յենթաթեմաների. օրինակ՝ «Խոշոր յեղջյուրավոր անասունի տարբեր ցեղերը և բուծումը» թեման մշակելիս, պետք է ճիշտ կերպով սահմանել և վորոշել տվյալ խմբակում անցնելիք ցեղերը։

Այդ վերջինն իր հերթին հնարավորություն է տալիս ճշտել և մի շարք այլ թեմաներ, վորովհետև խնամքի, կերակրման և այլ խնդիրները պետք է կապակցել այդ ցեղերի առանձնահատկությունների հետ (անցնել այդ ցեղերի կապակցությամբ)։

«Խնամք և պահպանում» թեմայում ճշտվում և կոնկրետացվում են տվյալ շրջանի պայմաններում հաճախ պատահող հիվանդությունների ցանկը, այդ հիվանդությունների դեմ պայքարելու համար անհրաժեշտ միջոցները և այլն։ Խմբակի ղեկավարն այս ծրագրով կարող է սկսել աշխատանքները միայն այն դեպքում, յերբ արդեն ամեն մի ծրագրի բոլոր թեմաները ճշտվել և խմբակի ղեկավարների հետ մշակվել են։ Դասավանդման մեթոդիկան կախում ունի գլխավորապես դասատուի և սովորողների պատրաստականության աստիճանից։

Հիմնական ուշադրությունը պետք է դարձնել այն հանգամանքի վրա, վոր ամբողջ ուսուցումը լինի կոնկրետ և հասկանալի խմբակի ամեն մի անդամի համար։

Ուսուցումը պետք է շատ սերտ կերպով կապակցված լինի տվյալ կոլտնտեսության ապրանքային ֆերմայի առաջ դրված արտադրական խնդիրների հետ։ Պարապմունքների ընթացքում պետք է հսկել, որ ամեն մի խմբակի անդամ, ոչ միայն լավ յուրացնի ուսումնական նյութը, այլև ստացած գիտելիքներն ակտիվ կերպով գործադրի իր տարվա արտադրական աշխատանքներում։

Հենց այդ պատճառով էլ խմբակի ղեկավարի հիմնական խնդիրներից մեկն ուսուցման ընթացքի ղեկավարման, ամեն մի սովորողի կողմից ուսումնական նյութի յուրացման ստուգումն է։ Միաժամանակ նա պարզում է, թե ինչպես է անդրադառնում ուսուցումը նրա աշխատանքների ընթացքի վրա (կենդանիների խնամքի և պահպանման գործում)։

ԿԱՖ-երում պարապելու համար կազմված ծրագիրն ընդհանուր է, որովհետև մեծ մասամբ դժվար է լինում մի ֆերմայում յերկու կամ մի քանի խմբակներ կազմակերպել։ Տարբեր բնույթի աշխատանք կատարող կոլխոզնիկներից պահանջվող նորմաները տարբեր են։

Խմբակի ղեկավարը պետք է հաշվի առնի այս հանգամանքը և ընթերցման համար համապատասխան գրականություն ընտրելու, լրացուցիչ առաջադրանքների և պարապմունքների միջոցով հասնի այնպիսի գրության, որ ամեն մի կոլխոզնիկ լրիվ տիրապետի իր կատարած աշխատանքներին համապատասխանող և իրենից պահանջվող գիտությունների մինիմումին։

ՀՐԱՀԱՆԳ

Կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներում զոոտեխնիկական ուսուցումն անցկացնելու կարգի մասին

1. Կենդանիների լավագույն խնամքը և պահպանումն ապահովելու, մթերատվությունը բարձրացնելու, ինչպես և կոլտնտեսությունների ապրանքային ֆերմաներում աշխատող կոլտնտեսականներին զոոտեխնիկական անասնաբուժական գիտելիքներ տալու նպատակով, կազմակերպվում են զոոտեխնիկական խմբակներ։ Խմբակում պարապողների թիվը 20-25 հոգուց ավելի չպետք է լինի։

Այդ պատճառով էլ խոշոր ապրանքային ֆերմաներում կարելի յե մի քանի խմբակներ կազմակերպել։ Նախքան մինչև պարապմունքների սկսելը, շրջհողբաժնի, անասնապահական սեկտորի վարիչի, շրջանային զոոտեխնիկների և անասնաբույժների միջոցով կոլտնտեսականների մեջ զոոտեխմինիմումի անհրաժեշտության մասին լայն մասսայական-բացատրական աշխատանքներ են տարվում։ Բացատրվում են ուսուցման ձևերը։ Խմբակները կազմակերպելու առթիվ կոլտնտեսությունների վարչություններին համապատասխան հրահանգ է տրվում։

3. Տվյալ ֆերմայում աշխատող բոլոր կոլտնտեսականները ներգրավվում են խմբակում պարապելու համար։ Անասնապահության խնդիրներով հետաքրքրվող՝ մնացած այն կոլտնտեսականներին և մենատնտեսներին, որոնք ցանկություն ունեն անցնելու զոոտեխնիկական ուսուցումը, խմբակում մասնակցելու լայն հնարավորություններ պետք է տրվեն։

4. Խմբակի պարապմունքները կատարվում են շաբաթական 2—3 անգամ, ամեն անգամին 2—3 ժամ տևողությամբ։ Խմբակի պարապմունքների համար սահմանվում են մշտական օրեր, համաձայնեցնելով վերջինը կոլտնտեսության վարչության հետ։

Խմբակի պարապմունքների ժամերը սահմանվում են այն հաշվով, վոր չխանգարեն ֆերմայում սահմանված արտադրական աշխատանքների կարգը։ Խմբակի պարապմունքների ընթացքում կոլտնտեսականների ուշադրությունը և ժամանակը չպետք է զբաղեցնել այլ աշխատանքների կատարումով։

5. Խմբակի պարապմունքների համար կոլտնտեսության վարչությունը պարտավոր է առանձնացնել և մշտապես խմբակին հատուկ մի շենք հատկացնել, ապահովելով լուսավորությամբ, վառելիքով, անհրաժեշտ կահավորումով (սեղաններ, աթոռներ, նստարաններ և այլն)։

6. Խմբակը ղեկավարելու համար նշանակվում են զոոտեխնիկներ, ագրոնոմներ, անասնաբույժներ, զոնալ կայանների և պետ. տոհմաբուծությունների աշխատողներ, գյուղատնտեսական ուսումնական հիմնարկների դասատուներ, ֆերմաների լավագույն վարիչներ, շրջանային կոլտնտեսական դպրոցների յերկարատև դասընթացն անցած բրիգադիրները և կոլտնտեսության նախագահները։

7. Խմբակի աշխատանքների ամբողջ պատասխանատուն ֆերմայի վարիչն է։

8. Խմբակի բոլոր պարապմունքները տեղի յեն ունենում ԽՍՀՄ-ի Հողժողկոմի կողմից հաստատված ծրագրերով։

9. Խմբակի պարապմունքները վերջանալուց հետո, կազմակերպվում է բոլոր սովորողների ստուգումը (տեխնիկական քննությունը)՝ ԽՍՀՄ-ի Հողժողկոմատի կողմից հաստատված ծրագրի և պահանջվող նորմաների սահմաններում։

10։ Տեխնիկական քննությունն անցկացնելու համար կազմվում է առանձին հանձնաժողով, հետևյալ կազմով՝

1. Շրջհողբաժնի ներկայացուցչից.
2. ՄՏԿ-ի քաղբաժնի ներկայացուցչից.
3. Կոլտնտ. վարչության մի անդամից.
4. Ֆերմայի վարիչից.
5. Խմբակի ղեկավարից։

11. Դասընթացն ավարտող և տեխ. քննությունը տված բոլոր կոլտնտեսականներին և մենատնտեսներին տրվում է համապատասխան վկայական։

12. Ֆերմայի վարիչը կուրսերի բացման և սովորողների թվի մասին անհապաղ պարտավոր է հայտնել շրջհողբաժնին։

Պարապմունքները վերջանալուց և ուսանողներին քննելուց հետո, ֆերմայի վարիչը շրջհողբաժնին հայտնում է հետևյալ տեղեկությունները.

ա) Դասընթացն ավարտողների թիվը.

բ) Քննություն տվողների թիվը,

գ) Զոոտեխնիկական ուսուցումը կազմակերպելու, աշխատանքների վերահսկողության և հաշվառման բոլոր աշխատանքները շրջանի մասշտաբով կատարում է շրջհողբաժինը։

Շրջհողբաժնի վարիչը պարտավոր է ապահովել խմբակների ղեկավարների հաջող ընտրությունը և նրանց ամրացումը խմբակին՝ ամբողջ ուսուցման ընթացքում։

Զոոտեխնիկական ուսուցման հաջող ղեկավարումը պետք է շրջանի մասնագետ արտադրական աշխատանքների բաղադրիչ մասը կազմի։

Խմբակների ղեկավարներին մշտական օգնություն ցույց տալու համար շրջհողբաժինը պարտավոր է. ա) մինչև խմբակի պարապմունքներն սկսելը՝ կազմակերպել խմբակի ղեկավարների 15-օրյա կուրսեր, վորտեղ պետք է մշակվեն ծրագրերի հետ կապված զանազան խնդիրները, պարապմունքների հետ կապված մեթոդական և այլ հարցերը։

6) Վոչ պակաս քան ամիսը մեկ անգամ խմբակների ղեկավարների հետ անցկացնել խմբակցական խորհրդակցություններ։

ԾՐԱԳԻՐ

Կաթնապրանքային ֆերմայի զոոտեխնիկական գիտելիքների

Ուսուցման տևողությունը 3 ամիս. պարապմունքները՝ որ մեջ՝ 2—ժամ տևողությամբ:

ԹԵՄԱՅԻ ԱՆՈՒՆԸ	ԺԱՄԵՐԻ ԹԻՎԸ
1. Ներածություն	4 ժամ
2. Կերի տեսակները և կերակրումը	20 »
3. Տավարի խնամքը և պահպանումը	12 »
4. Տավարի տարբեր ցեղերը և բուծումը . . .	10 »
5. Մատղաշների խնամքը և դաստիարակումը .	12 »
6. Կով կթելը և կաթը խնամելու կանոնները .	12 »
7. Աշխատանքի կազմակերպումը և պլանավորումը	10 »
Ընդամենը՝ . .	80 ժամ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Անասնապահությունը վորպես ԽՍՀՄ ժողովրդական տնտեսության կարևորագույն ճյուղերից մեկը:

Անասունների թվի պակասումը ԽՍՀՄ գյուղատնտեսության վերակառուցման առաջին տարիներում, անասնապահության զարգացման և վերելքի համար ստեղծված նախադրյալները 2-րդ հնգամյակում (հացահատիկային պրոբլեմի լուծումը, գյուղատնտեսության մեքենայացումը, խորհրդային և կոլեկտիվ տնտեսությունների կազմակերպումը և այլն):

Համ. Կ(բ) Կ-ի հունիսյան պլենումի վորոշումը՝ անասնապահությունը բարձրացնելու, բարելավելու մասին Կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների լայնացումը և անասնապահական խորհտնտեսությունների ամրացումը, վորպես անասնապահությունը բարձրացնելու գործում՝ սկսած պայքարի հիմնական ոգակներ: Անասնապահական խորհրդային տնտեսությունների

հիմնական խնդիրները [տավարի տարբեր ցեղերի լավացումը, ոգնություն ԿԱՖ-երին մթերատու անասուններ և մատղաշներ տալու (վաճառելու) միջոցով]:

ԿԱՖ-եր ունեցող կոլտնտեսություններին տրվող արտոնությունները՝ մսի, կաթի և բրդի մթերումների ասպարեզում: Կայուն կերի բազան վորպես հիմնական պայման անասնապահության զարգացման և վերելքի գործում: Կենտկոմի հունիսյան պլենումի դիրեկտիվները կերի բազայի լայնացման առթիվ:

Կոլտնտեսականների կովազրկությունը վերացնելու առթիվ կուսակցության կողմից ձեռք առած միջոցները (անտոկոս վարկեր տրամադրելը, կովազուրկ կոլտնտեսականներին վաճառելու համար հորթեր մեծացնող կոլխոզնիկներին և մենատնտեսներին տրվող արտոնությունները՝ կաթ և միս հանձնելիս): Անասնապահության զարգացման պետական պլանը և նրա նշանակությունը:

Դասակարգային աչալրջության անհրաժեշտությունը և պայքարն անասնապահական պլանների կատարման ասպարեզում՝ դասակարգային թշնամու կողմից պլանների կատարումը խանգարելու փորձերի դեմ:

ԿԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ՅԵՎ ԿԵՐԱԿՐՈՒՄԸ (20 ժամ).

Հասկացողություն կովի մարսողական, շնչառության որգանների, արյունատար անոթների կազմության և աշխատանքի մասին: Հասկացողություն տարբեր կերերի բաղադրության և սննդարար լինելու մասին: Հասկացողություն կերի մարսելի լինելու մասին:

Կերի միավորը վորպես տարբեր տեսակ կերերի սննդարար արժեքի չափանիշ: Կերի նորմաները: Կոպիտ, ուժեղ կամ խտացրած, հյութալի, սիլոսացրած և արտային կերեր: Վերջիններիս սննդարար արժեքը և ազդեցությունը տավարի մթերատվության վրա: Հանքային նյութերը (կեր, աղ, մոխիր և այլն). սրանց ազդեցությունը կենդանիների աճման և զարգացման վրա: Կերը նախապատրաստելու ձևերը և միջոցները: Կերը նախապատրաստելու համար գործադրվող մեքենաները, վերջիններիս խնամքը և նրանց հետ վարվելու ձևերը: Կերի խնամքը և հսկողությունը՝ կերը պահելու ժամանակ: Կերի վորակի վորոշումը նրանց արտաքին տեսքից: Հասկացողություն կենսապահ և արդյունաբեր կերի մասին:

Կենդանի քաշի վորոշումը՝ չափելու և կշռելու միջոցով: Կերի ռացիոններ (բաժիններ) կազմելու ձևերը:

Կովերի կերակրման առանձնահատկությունները՝ լակտացիոն շրջանի տարբեր ժամանակամիջոցներում։ Կովի կերակրումը հղիության յերկրորդ շրջանում, ծնելու նախօրյակին և ծնելու առաջին օրերը։ Արտադրող ցուլերի կերակրումը զուգավորման շրջանում և դրանից դուրս։ Մատղաշ տավարի բուծումը։ Կերաբաժնի դասավորումն օրվա ընթացքում։ Խմբակային և անհատական կերակրումը։ Օրվա աշխատանքների դասավորումը ձմեռային սեզոնում։

Տավարի կերակրումը մսուրային շրջանից արոտային շրջանին անցնելու ժամանակ։ Արոտավայրի նախապատրաստումը՝ տավարն արոտ դուրս բերելու նախօրյակին (քարերից, զանազան կեղտոտություններից մաքրելը, տարբեր մասերի բաժանելը և այլն)։ Օրվա աշխատանքների կարգը արոտային շրջանում։ Տվյալ կոլտնտեսության արոտների բնութագիրը և գնահատումը։

Արոտի ընտրությունը խոշոր յեղջյուրավոր անասունի համար։ Ագալների կազմակերպումը և դրանց առավելությունները։ Անդադար արածացնելն ու նրա նշանակությունը։ Տավարի կերակրումն արոտային խնամքից մսուրային կերակրման անցնելու շրջանում։

Կենդանու օրգանիզմի պահանջը ջրի նկատմամբ և ջրի վորակը։ Հիվանդ և առողջ կենդանու նշանները։ Ոգնություն կենդանու վիրավորվելու և քերծվելու դեպքում։

Ստամոքսա-աղիքային հիվանդություններ (թմբկախտ, տիմպանիտ և այլն), կովերի հղիության և ծնելու հետ կապված հիվանդությունները։

Դիտողություն.—Հիշված հիվանդությունների մասին դասավանդելիս հիմնական ուշադրությունը պետք է դարձնել հետևյալ հարցերի վրա՝

1. հիվանդության պատճառները և դրանց դեմ առնվելիք նախազգուշական միջոցները։
2. հիվանդ կենդանիների խնամքը։

ՏԱՎԱՐԻ ԽՆԱՄՔԸ ՅԵՎ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ (12 ժամ)

Խնամքի և պահպանման պայմանների ազդեցությունը կենդանիների առողջության և արտադրողականության վրա, ինչ պահանջներ է դրվում կենդանիների շենքերի նկատմամբ՝ լույսի, օդի, տաքության, մաքրության և չորության տեսակետից։ Տա-

վարի շենքերի խնամքը (մաքրելը, լվանալը, սպիտակացնելը, ախտահանելը)։ Կենդանիների ձմեռելու համար ձեռք առնվելիք միջոցները (վերանորոգելը, տաքացնելը և այլն)։

Գոմաղբը գոմից դուրս տանելը և նրա պահպանումը։ Կենդանիների խնամքը (մաքրելը, լվանալը, լողացնելը), կենդանիների զբոսանքը, դուրս բերելը և դրանց նշանակությունը։

Գոմի և կենդանիներին խնամելու համար անհրաժեշտ ինվենտարը։ Ինչպես պետք է վարվել գույքի հետ և խնամել այն։

Հղի և կաթնատու կովերին խնամելու առանձնահատկությունը, ցուլերին խնամելու առանձնահատկությունը։ Չար և կատաղի տավարի հետ անվտանգ վարվելու համար անհրաժեշտ նախազգուշական միջոցները (ցուլերի քթին օղ անցկացնելը, յեղջյուրների ծայրերը կտրելը, տաշելը և այլն)։ Ինչպես պետք է խնամել կենդանիներին հանգիստ և խաղաղ բնավորություն ստեղծելու համար։ Արտադրող ցուլերին աշխատեցնելը և լծելու համար անհրաժեշտ սարքավորումը։ Հասկացողություն վարակիչ հիվանդությունների մասին և վերջինս առաջացնող պատճառները։ Տվյալ շրջանում հաճախակի պատահող տավարի վարակիչ հիվանդությունները (թոքախտ, թոքատապ, համատարած վիժումներ, սիբիրախտ, դաբաղ և այլն)։ Այդ հիվանդությունների նշանները և տարածման ձևերը։

Ախտահանում և ախտահանման նշանակությունը։ Հասկացողություն ախտահանման ձևերի մասին։ Կենդանիների պարազիտներ (վոջիլներ, բոռեր, քոս, մրմնջուկ կամ մկնատամներ, ճիճուներ) և պայքարը դրանց դեմ։ Պրոֆիլակտիկ միջոցառումները (կարանտին, հիվանդ կենդանիների անջատում, դիակներ հավաքելը, թաղելը և այլն) և սրա նշանակությունը հոտի առողջացման գործում։ Զոովետ-կանոնները և նրանց կիրառումը տվյալ շրջանի տվյալ կոլտնտեսություններում։ Հիվանդ կենդանիների ախտահանման, նրանց խնամքի և պահպանման կանոնները։

Դիտողություն.—Խմբակային պարապմունքների ժամանակ անցնելիք տարբեր հիվանդությունների ցանկն ստուգվում և ճշտվում է շրջհողբաժնի անասնաբուժի կողմից։

ՏԱՎԱՐԻ ՏԱՐԲԵՐ ՑԵՂԵՐԸ ՅԵՎ ԲՈՒԾՈՒՄԸ

Ընդհանուր հասկացողություն ժառանգականության մասին։ Մետիզացիայի նշանակությունը ցածր արտադրողականության

ունեցող կենդանիների մթերատվությունը արագ կերպով բարձրացնելու գործում: Մաքուր բուծման նշանակությունը տավարի կուլտուրական ցեղերի պահպանման, լավացման գործում:

Տվյալ շրջանի խոշոր եղջերավոր անասունի պլանային ցեղերը: Սրանց հատկանիշները և արտադրողականությունը. այդ ցեղերի նկատմամբ գործադրվող բուծման տարբեր եղանակները տվյալ շրջանում և կոլտնտեսություններում: Կենդանիների գնահատումը և տոհմային ընտրությունը՝ ըստ արտաքին տեսքի, տոհմագրական տվյալների, արտադրողականությունն ստուգելու միջոցով և այլն:

Կենդանիների գրանցումը տոհմային գրքերում և նրանց նշանակությունը:

Ինչ արտոնություններ են տրվում մսամթերման ժամանակ այն կոլտնտեսություններին, որոնց տոհմային անասունները գրանցված են միացյալ պետական տոհմային գրքում: Կովի և ցուլի սեռական օրգանների կազմությունը: Բեղմնավորման պրոցեսի էությունը: Ցուլիկների և յերինջների սեռական հասունացումը և առաջին զուգավորման ժամկետները: Կովերի ծորանքի առաջանալու ժամկետները, ծորանքի արտաքին նշանները և տևողությունը:

Զուգավորման տարբեր ձևերը՝ ազատ զուգավորում, ձեռնաքաշ զուգավորում և արհեստական սերմնավորում: Ազատ զուգավորման անթույլատրելի լինելը խոշոր եղջերավոր անասունի նախիրներում: Զուգավորման համար մեկ ցուլին որոշվելիք կովերի թիվը տարվա սեզոնին և օրվա ընթացքում: Կովերի զուգավորման և ծինի օրացույցը: Հղիությունը, նրա տևողությունը և դրա նշանները տարբեր շրջաններում: Մոտալուտ ծինի նշանները:

ՄԱՏՂԱՇՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ ՅԵՎ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒՄԸ

(12 ժամ)

Բոլոր հորթերի պահպանումը և դաստիարակումը որպես հոտը մեծացնելու և անասնապահության տրագընթաց վերելքն ապահովելու հիմնական պայման: Ծինը և կովի խնամքը ծնելու ժամանակ: Կանոնավոր և անկանոն ծնելու նշանները: Նորածին հորթի խնամքը (լորձունքի հեռացնելը, պորտ կտրելը և կապելը, հորթի մաքրելը, չորացնելը և այլն): Հորթերի կչռելը և

պասպորտացումը: Առաջին անգամ կաթ տալը և դալի նշանակությունը հորթի համար: Ինչ պահանջներ են արվում հորթերին տրվող կաթի որակի և ջերմության նկատմամբ: Հորթին ինքնուրույն կաթ խմել սովորեցնելու ձևը: Հորթին մոր կաթով սնելու տևողությունը: Հորթերին կաթ տալու նորմաները: Անարատ կաթով սնվելու տևողությունը: Անարատ կաթից յերես քաշած կաթին անցնելու ձևը: Յերես քաշած (սերզատած) կաթով սնվելու տևողությունը: Հորթերին ուժեղ, կոպիտ և հյութալի կերով կերակրելու նորմաները և այդ կերին սովորեցնելու կարգը:

Հանքային նյութերը և սրանց նշանակությունը հորթերի աճման և զարգացման գործում:

ԿՈՎ ԿԹԵԼՈՒ ՅԵՎ ԿԱԹԸ ԽՆԱՄԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

(12 ժամ)

Հանքային նյութերի նորմաները: Հորթի կերի որակի նկատմամբ արվող պահանջները: Հորթերի հետկաթնային շրջանի կերի նորմաները: Հորթերի համար հարմար արոտի ընտրությունը: Հորթերին արոտի սովորեցնելը և արածացնելու կարգը: Ագալների և ծածկոցների կազմակերպումը: Հորթանոցների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները (տաքություն, լույս, օդ, մաքրություն, միջանցիկ քամիների բացակայություն և այլն): Հորթերի շենքերի խնամքը: Հորթերի մարմնի խնամքը: Հորթերին սպասարկող ամանեղենի խնամքը: Հորթանոցի աշխատանքների կարգը: Հորթերին զբոսեցնելը և կարգը տարբեր եղանակներում:

Կովերը կանոնավոր կթելը և դրա ազդեցությունը կովի արտադրողականության վրա: Կթելու ձևերը: Բռնուցքով կթելու ձևը և դրա առավելությունը կթելու այլ ձևերի նկատմամբ: Կրծի խնամքը, մասաժը և լրացուցիչ կթումների ազդեցությունը ստացվող կաթի քանակի և որակի վրա: Կով կթելը լակտացիայի տարբեր շրջաններում: Հիվանդ կուրծ ունեցող կովերի կթելը: Հսկողությունը կաթի մաքրության վրա՝ կթելու ժամանակ: Կաթի կեղտոտության աստիճանը որոշելը: Կաթի խնամքը՝ կթելուց հետո. կաթի քամելը, սառեցնելը՝ սառցարանի միջոցով, ջրի մեջ և այլն: Սառեցնելու ձևերը. կաթի սերզատումը և սերզատների խնամքը: Կաթի պահպանումը և նրա փոխադրումը: Կաթնամանների խնամքը. կաթի արատները, պատճառը և պայքար այդ արատների դեմ:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՅԵՎ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ
(10 ժամ)

Մշտական բրիգադը վորպես աշխատանքի կազմակերպման հիմնական ձև: Անասնապահական բրիգադներում աշխատող կոլտնտեսականների հոսունության վնասակար լինելը և պայքարն այս յերևույթի դեմ:

Պարտականությունների բաշխումը բրիգադի ներսում. աշխատանքի ծանրաբեռնման նորմաները: Տավարն առանձին կոլտնտեսականների հանձնելու կարգը: Աշխատանքների գործավարձային գնահատումն աշխորերով:

Գործավարձը մատղաշների մեծացման գործում (տոհմային և ապրանքային ֆերմաներում): Աշխորերի հաշվառման ժամկետները. կոլտնտեսականների աշխատանքային գրքույկներում աշխորեր գրանցելու ժամկետները: Կոլտնտեսականն ինչքան ժամանակով ե ամրացվում ապրանքային ֆերմային: Ֆերմայի բոլոր ձևի աշխատանքների և աշխատողների աշխորերի հաշվառման ցուցանիշները: Աշխատանքի հաշվառումը և աշխորերի գրանցման կարգը կոլտնտեսականի աշխգրքույկում: Ինչ պայմաններում ե կատարվում աշխորերի հավելումը կամ պակասեցումը (աշխորերի 15 %-ի սահմաններում): Բնամթերքով պարգևատրումներ. աշխատանքների բարձր գնահատումը ֆերմայում յերկարատև ստաժ ունենալու դեպքում: Անասնապահության զարգացման պետական պլանի առթիվ կուսակցության Կենտկոմի հունիսյան պլենումի վորոշումների նշանակությունը: Անասնապահության զարգացման ասպարեզում պետական պլանային առաջադրումները՝ կոլտնտեսության անասնապահության հիմքն են կազմում: Կոլտնտեսության արտադրական պլանը ժողովրդական տնտեսության պլանի բաղադրիչ մասն ե: Ամեն մի ֆերմայի և բրիգադի տարեկան արտադրական առաջադրանքը: Այդ առաջադրանքը կազմելու կարգը: Ամսական առաջադրանքներ ամեն մի բրիգադին և կոլտնտեսականին: Ֆերմային տրվող արտադրական առաջադրանքների կատարման հսկողությունն ամեն մի բրիգադի և կոլտնտեսականի կողմից:

Սոցմրցման և հարվածայնության կազմակերպումը: Աշխատանքային դիսցիպլինան ամրացնելու համար մղած պայքարը վորպես հիմնական խնդիր:

«Կոլտնտեսությունները դարձնել բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին՝ ունևոր» կուսակցության կողմից առաջադրված լոզունգի կենսագործումը:

ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻՑ ՅԵՎ ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՖ-ՈՒՄ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ԶՈՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՅԵՎ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ՄԻՆԻՄՈՒՄԸ

ԿԱՖ-ի վարիչ-բրիգադիրը խոշոր յեղջյուրավոր անասունների բուծման գծով պետք ե իմանա.

1. Տվյալ կոլտնտեսությունում և շրջանում վորպես պլանային ցեղ ընդունված տավարի հիմնական հատկանիշները և արտադրական ցուցանիշները:
2. Մետիզացիայի նշանակությունն անասնապահության բարելավման գործում:
3. Կովերի բեր գալու (ցանկության) նշանները՝ ցանկության տևողությունը, կրկնվելու ժամկետները և հաջորդականությունը:
4. Ինչ հասակում պետք ե առաջին անգամ զուգավորել ֆերմայում գտնվող տավարի տարբեր ցեղի յերինջներին և ցուլիկներին:
5. Կոլտնտեսականների և մենատնտեսների կովերը ծածկելու համար հատուկ արտադրող ցուլ ունենալու կարիքը:
6. Վո՞ր կովերին պետք ե ծածկել առաջին, յերկրորդ և յերրորդ բեր գալուց, ինչու չի կարելի բեր-գալը բաց թողնել յերկու անգամից ավելի:
7. Քանի կով կարելի յե ծածկել մեկ ցուլ արտադրողով մեկ որվա և ամբողջ զուգավորման ընթացքում:
8. Ինչպես պետք ե կազմակերպել և անցկացնել կովերի ձեռնաքաշ զուգավորումը:
9. Ինչ առավելություն ունի ձեռնաքաշ ձևի զուգավորումն ազատ զուգավորման նկատմամբ:
10. Կովերի հղիության տևողությունը և հղիության նշանները:
11. Տվյալ նախրի կովերի ծինն ինչ ժամանակ ե սպասվում:
12. Ինչպես վորոշել կովի ծնելու ժամկետը հղիության վերջին շրջանում արտահայտվող նշաններով:

13 Ինչպես ե ընթանում կովերի նորմալ ծինը:

14. Ինչ դեպքերում կարելի չի խոտանել արտադրող ցուլերին, կովերին և մատղաշներին: Ինչ ժամանակ պետք է կատարել խոտանումը:

Կերակրման գծով

1. Ինչպես պետք է կազմել կովերի, ցուլերի մատղաշների և բանող տավարի կերի նորմաները:

2. Ինչպես կազմակերպել կովերի խմբական կերակրումը: Որ կենդանիներին պետք է առանձին կերակրել:

3. Ինչու համար հղի (հղիության յերկրորդ շրջանում) և ջահել կովերին հավելյալ կեր է տրվում:

4. Ինչպես պետք է կերակրել բարձր կաթնատու կովերին և տոհմացու մատղաշներին:

5. Ինչպես պետք կերակրել արտադրողներին զուգավորման շրջանում և այդ շրջանից դուրս:

6. Տավարին կերակրելու համար ինչպես պետք է նախապատրաստել հարդը, մղեղը, արմատապտուղները, պալարապտուղները և այլ տեսակի կերը:

7. Ինչ դեպքերում են փչացած համարում հարդը, դարմանը, խոտը սիլոսը, արմատապտուղները և կոլտնտեսությունում գտնվող այլ տեսակի կերը:

8. Ինչու համար տավարին հանքային նյութեր են տալիս, այդ նյութերի նորմաները և տավարին կերակրելու յեղանակը:

9. Տարեկան ինչ քանակի զանազան կեր է պահանջվում Ֆերմայի մեկ գլուխ կովի և մատղաշ անասունի համար:

10. Ինչ միջոցառումներ պետք է անցկացնել արոտների նախապատրաստման և արոտային շրջանի նախօրյակին:

11. Ինչպես պետք է կազմակերպել կենդանիների լրացուցիչ կերակրումն արոտային շրջանում:

12. Ինչպես պետք է տավարը մսուրային կերակրումից անցկացնել արոտային կերակրմանը և արոտային կերակրումից մսուրային կերակրմանը:

13, Ինչպես պետք է կազմակերպել մացու տավարի բտումը

14. Կերի նորմաները:

Մատղաշների դաստիարակման գծով

1. Տվյալ Ֆերմայում հորթերին կաթ խմացնելու համար անարատ և յերեսը քաշած (սերզատած) կաթի ինչ նորմաներ են ընդունված:

2. Ինչպիսի կաթ պետք է տալ հորթերին՝ նրանց կյանքի առաջին 10-15 օրերում:

3. Հորթերին անարատ կաթից յերեսը քաշած կաթին փոխանցելու կանոնները:

Հորթերի կերաբաժնի մեջ խտացրած, կոպիտ և հյութալի կեր մտցնելու կանոնները:

4. Ինչ պահանջներ է առաջադրվում հորթերին տրվող կաթի նկատմամբ:

5. Հանքային նյութերի նշանակությունը հորթերի համար. այդ նյութերի նորման և կերակրելու կարգը:

6. Ինչպիսի արոտներ պետք է տրամադրել հորթերին մինչև նրանց արոտ դուրս բերելը: Արոտներում ինչպիսի միջոցառումներ պետք է կատարել:

7. Ինչպես պետք է կազմակերպել արոտում հորթերին յերեսքաշած (սերզատած) կաթով և խտացրած կերով կերակրելու գործը:

8. Ինչպես պետք է անցկացնել հորթերին մսուրային խնամքից դեպի արոտային խնամքը և ընդհակառակը:

Կով կթելու յեվ կաթնատնտեսության գծով

1. Կով կթելու կանոնները.

2. Ինչպես պետք է ստուգել՝ որ կովը մաքուր է կթված.

3. Ֆերմայի և բրիգադի կաթ ստանալու տարեկան պլանը, նախիրի օրական կթի պլանը:

4. Ինչպես պետք է կազմակերպել և անցկացնել կոնտրոլ կթումները:

5. Կաթը խնամելու և պահպանելու կանոնները:

6. Կաթի և կաթնամթերքների տեղափոխման կանոնները: Կաթնամանների և կաթնամթերքների տարաների խնամքը:

7. Ինչպես պետք է վարվել սառցարանի սերզատի և խնոցու հետ:

Տավարի պահպանման յեվ խնամքի գծով

1. Լույսի, ջերմության, մաքրության, չորության և օդի մաքրության տեսակետից ինչ պայմաններում պետք է լինեն գոմերը և հորթանոցները:

2. Տավար ջրելու կանոնները տարվա տարբեր շրջաններում

1002
33/48
ՀՍՍՌ-ССР

Ծրագիր ԿԱՖ. ...—2

3. Կովերի և արտադրողների խնամքի և պահպանման կանոնները։

4. Հղի կովին խնամելու և պահպանելու կանոնները։

5. Չար, կատաղի կենդանիներին անվնաս դարձնելու միջոցները. կենդանիների հետ վարվելու ձևը (ցուլերի քթին օղ անցկացնելը, կովերի և ցուլերի յեղջյուրների ծայրերը կտրելը կամ տաշելը, չար կովերին կթելու ժամանակ կապելը և այլն)։

6. Անասունների կաշին (մաքրումը, պայքարը պարազիտների դեմ) և վոտքերը խնամելու կանոնները (ինչպես մաքրել պճեղները)։

7. Ինչպես վորոշել կովի տարիքը և ծնի թիվը յեղջյուրներով, իսկ յեղջյուր չունեցող կենդանիների տարիքը՝ ատամներով։

8. Հակահրդեհային միջոցառումները ֆերմայում։

Տավարի հիվանդությունների դեմ պայքարելու գծով

1. Կենդանու հիվանդ լինելու նշանները։

2. Ինչպես պետք է կենդանիներին առաջին օգնությունը ցույց տալ՝ վիրավորվելու (քերծվելիս, անհաջող ծնելու, պճեղների և յեղջյուրների վնասվելու և այլն) դեպքում։

3. Տարրական տեղեկություններ տավարի մեջ հաճախակի պատահող վարակիչ հիվանդությունների մասին (դաբաղ, սիբիրախտ, պիրոպլազմոզ, թոքատապ և այլն)։

4. Հիվանդությունների դեմ պայքարելու համար ձեռք առնվող նախազգուշական միջոցառումները։

5. Բոռով, բոռերի հարսնյակներով և այլ հիվանդություններով հիվանդ լինելու նշանները և դրանց դեմ պայքարելու միջոցները։

6. Հիվանդ կենդանիներին առանձնացնելու, շենքերն ախտահանելու կանոնները։ Ախտահանիչ նյութերի հետ վարվելու կանոնները։

Պլանավորման, հաշվառման յեվ հաշվետվության գծով

1. Ֆերմայի վարիչ-բրիգադիրը պետք է լավ իմանա ֆերմայի անասունների զարգացման պետական պլանը, ինչպես և ֆերմային տրված մսամթերման և կաթնամթերման պլանը։

2. Ինչպես պետք է կազմել ֆերմայի և ֆերմայում աշխատող կոլտնտեսականների տարեկան և ամսական արտադրական առաջադրանքները։

3. Ինչպես պետք է կազմել զուգավորումների, ծնի և կերի սպառման պլանը։

4. Ինչպես պետք է կատարել ֆերմայի տավարի, ստացվող արտադրանքի, կերի ծախսման, զուգավորումների, ծնման, սերնդի թվի, կթի և ինվենտարի հաշվառումը.

5. Ֆերմայի հաշվետվության ձևերը և ներկայացնելու ժամկետները։

Աշխատանքի կազմակերպման գծով

1. Ի՞նչ ցուցանիշների հիման վրա յե կատարվում տավարապահ-կովկթողների, հովիվների, հորթապահների, ցլապահների և ֆերմայի այլ աշխատողների աշխատանքի վարձատրումը։

2. Տավարապահ-կովկթողներին կովեր հանձնելու կարգը։

3. Ինչպես գնահատել կթելու աշխատանքը՝ կովկթողների, տավարապահների, հովիվների նկատմամբ։ Մատղաշների մեծացման համար գնահատման ձևը։

4. Ինչու համար ֆերմայի աշխատողները լրացուցիչ աշխորեր (աշխորերի $15^{0}/_{0}$-ի սահմաններում) բնապարգևատրումներ են ստանում. բնպարգևատրումների կարգը։

5. Ինչպիսի ցուցանիշների համար է պահվում ֆերմայում աշխատող կոլտնտեսականների աշխորերից (ընդհանուր աշխորերի $15^{0}/_{0}$-ի սահմաններում)։

Տավարապահ կով կթողը պետք է իմանա

1. Տվյալ կոլտնտ. համար պլանային ցեղի հիմնական նշանները և ցուցանիշները։

2. Կովի ցուլ գալու (ցանկության) նշանները, որա տևողությունը և նշանները։

3, Վ՞որ կովերին պետք է ծածկել 1-ին, 2-րդ և 3-րդ անգամ։

4. Ինչ հասակում պետք է թույլ տալ առաջին անգամ զուգավորվելու ֆերմայում գտնվող ցուլիկներին և յերինջներին։

5. Ինչ առավելություն ունի ձեռնաքաշ զուգավորումն ազատ զուգավորման համեմատությամբ։

6. Կովերի հղիության տևողությունը և հղիության նշանները։

7. Շատ կաթնատու կովերին ծնելուց առաջ արհեստականորեն ցամաքեցնելու կանոնները։

8. Հղիության վերջին օրերի նշաններով ինչպես վորոշել կովի ծնելու ժամկետը:

9. Իմանալ տավարապահին հանձնված կովերի ծնի թիվը (քանի անգամ են ծնել և քանի անգամ է սպասվում հետագա ծնունդը):

10. Ինչպես է ընթանում կովերի նորմալ ծինը:

11. Ինչպես պետք է վարվել նոր ծնված հորթի հետ: Հորթի փորից ինչ հեռավորության վրա, ինչպիսի թելով պետք է կապել նրա պորտը:

Կովերին կերակրելու յեվ կաթ խմեցնելու գործով

1. Տնտեսության մեջ գտնվող կերի մաքսիմալ քանակը, վոր կարելի յե տալ կովերին, ցուլերին և հորթերին՝ մեկ օրում:

2. Տավարապահ-կթողին հանձնված կովերի կերի նորմաները:

3. Կոպիտ, խտացրած և հյութալի կերի կերակրման կանոնները և հաջորդականությունը:

4. Ինչպես պետք է նախապատրաստել, կերակրելուց առաջ՝ հարդը, մղեզը, արմատապտուղները, պալարապտուղները և այլ տեսակի կերը:

5. Վոր դեպքում փչացած և կերակրման համար անպետք են համարվում հարդը, խոտը, սիլոսը, արմատապտուղները և տնտեսության մեջ գտնվող այլ տեսակի կերը:

6. Տավարին տրվող հանքային կերի նորմաները և կերակրման կարգը:

7. Ինչպես պետք է կերակրել հղի կովերին հղիության 2-րդ շրջանում և ծնելու նախօրյակին:

8. Տավարի, մասնավորապես հղի կովերի ջրելու կանոնները՝ ձմռան և ամռան շրջանում:

9. Օրական քանի անգամ հորթերին պետք է կաթ խմեցնել՝ նրանց կյանքի առաջին օրերում: Ինչքան կաթ տալ առաջին, յերրորդ և հետագա օրերում: Ինչպիսի կաթ խմեցնել, այդ կաթն ինչ ջերմություն պետք է ունենա:

10. Հորթն իր մոր կաթով մինչև քանի օր պետք է սնվի:

Կով կթելու յեվ կաթի մաքրության գործը

1. Կովի առողջ և հիվանդ կուրծը խնամելու կանոնները:

2. Ինչպես պետք է կթել կովերը և մասսաժել նրանց կուրծը:

3. Ինչպես պետք է կթել կրծի հիվանդություններ ունեցող (մաստիտ, թոքախտ, կրծի բորբոքում, պտուկների ճաքճքրված լինելը և այլն) կովերին:

4. Ինչպես պետք է ստուգել, թե վոր կովն է մաքուր կթված:

5. Մաքրության նշանակությունը և կաթի պահպանման կանոնները:

6. Կաթի ամանեղենը մաքուր պահելու կանոնները և դրա նշանակությունը կաթնատնտեսության համար:

7. Ինչպես պետք է խնամել և պահպանել կաթը. ինչպես պետք է նախապատրաստել տեղափոխությունները (քամելը, սառեցնելը, բիտոնների ծածկումը, դասավորումը և այլն:)

8. Ինչպես պետք է սերզատել կաթը:

Տավարի խնամքի յեվ պահպանման գծով

1. Ինչ պայմաններում պետք է լինի կովերի և հորթերի շենքը՝ լույսի, մաքրության, ջերմության և օդի մաքրության տեսակետից:

2. Ինչպես պետք է խնամել կենդանու կաշին:

3. Կովերին կանոնավոր կապելու ձևերը: Մսուրներ, կերամաններ և գոմեր մաքրելու կանոնները:

4. Ինչ հիմնական պատճառներ են ազդում կովի օրական կիթն իջեցնելու վրա:

5. Կենդանու հիվանդ լինելու նշանները:

6. Ինչպես պետք է առաջին օգնությունը ցույց տալ կենդանու վիրավորվելու, քերծվելու, պճեղները փտավելու, թմբկախտի (տիմպանիտի) դեպքում և այլն:

7, Վոր կերը կարող է տավարի տիմպանիա հիվանդություն առաջացնել:

8. Տարրական տեղեկություններ՝ տավարի մեջ հաճախակի պատահող վարակիչ հիվանդությունների մասին (դաբաղ, սիբիրախտ, պիրոպլազմոզ, թոքատապ և այլն)

9. Իմանալ սպասարկվող կովերի նշանները, համարները և անունները:

Աշխատանքի կազմակերպման գծով

1· Տավարապահ կով կթողը քանի կով պետք է սպասարկի. ինչքան ժամանակ պետք է սպասարկի այդ կովերին:

2. Ի՞նչ ցուցանիշների հիման վրա յեն կատարվում տավարապահ կով կթողների աշխորերի բաշխումը։

3. Ի՞նչ դեպքում է տրվում տավարապահ կով կթողներին իրենց ընդհանուր աշխորերի 15 տոկոսի հավելումը և մի հորթ նվեր տալը։

4. Տավարապահ կով կթողներից ինչի համար են պահվում աշխորերը և ինչ չափով։

Հորթապահը ինչ պետք է իմանա

1. Տվյալ կոլտնտեսության պլանային ցեղի հիմնական նըշանները և ցուցանիշները։

2. Տվյալ ֆերմայում տրվող կաթի և այլ կերի նորմաները՝ կաթի և հետկաթի շրջանների մասին։

3. Հորթերին օրական քանի անգամ կաթ խմեցնել. նրանց կյանքի առաջին 10-օրում և հետագա շրջանում։

4. Հորթն իր մոր կաթով քանի օր պետք է սնվի։

5. Հորթին տրվող կաթը ինչպիսի ջերմություն պետք է ունենա։

6. Ինչքան կաթ պետք է տալ հորթին նրա ծնման առաջին օրը և ինչ չափով պետք է հետագա օրերում ավելացնել օրական տրվելիք կաթի քանակը։

7. Հորթին ինչ ժամանակից սկսած և ինչպես պետք է սովորեցնել յերես քաշած (սեպարատած) կաթ տալուն։

8. Ո՞ր օրվանից սկսած հորթին կարելի յե ուժեղ (խտացրած) կեր տալ, և ինչպիսի կեր, ինչ դրությամբ և ինչ քանակի (օրական ինչքան ուժեղ կեր կարելի յե տալ սկզբնական շրջանում։)

9. Ի՞նչ հասակից սկսած պետք է հորթերին խոտի սովորեցնել, ինչպիսի խոտ պետք է տալ նրանց։

10. Ինչպիսի հանքային նյութեր պետք է տալ հորթին, ինչ հասակից և ինչ քանակի։

11. Ինչպես պետք է դաստիարակել թոքախտավոր կովերից ծնված հորթերին։

12. Ինչպես պետք է պահել այն ամանները, որոնցից հորթերը կաթ են խմում։

13. Լույսի, մաքրության, ջերմության, չորության, օդի մաքրության տեսակետից ինչպիսի պայմանների մեջ պետք է լինի հորթանոցը։

14. Ինչու հորթանոցում առանձնապես վնասակար են օդի սուր փոփոխումը և միջանցիկ սուր քամիները։

15. Ինչ հերթականությամբ պետք է մաքրել և հորթանոցից հեռացնել գոմաղբը և ինչպիսի ցամքար փռել։

16. Ինչ հասակից և ինչպիսի յեղանակում պետք է հորթերին զբոսանքի հանել։ Զբոսանքի տևողությունն առաջին օրերում և հետագայում։

17. Ինչպիսի հերթականությամբ և ինչպես պետք է ախտահանել հորթերի վանդակները։

18. Հորթերի կաշին խնամելու կանոնները և պայքարը կաշվի պարազիտների դեմ։

19. Ինչու հինգ ամսական հասակից սկսած, ըստ տարբեր սեռերի, պետք է առանձնացնել հորթերին և առանձին-առանձին պահել նրանց։

20. Հորթերին ինչ հասակից սկսած և օրվա ո՞ր ժամանակ արոտ դուրս բերել։

21. Հորթերի համար արոտի ո՞ր մասերը պետք է առանձնացնել։ Արոտի այդ մասերում մինչև հորթերին արոտ դուրս բերել ինչ միջոցներ ձեռք առնել։

22. Ինչպես պետք է սարքավորել հորթերի ամառային ագարակները և շոգից, անբարենպաստ յեղանակից ու ճանճերից պաշտպանվելու համար պատրաստվող ծածկոցները։

23. Ինչպես պետք է կազմակերպել հորթերին թան և շիճուկ խմեցնելու և խտացրած կերով կերակրելու գործը։

24. Հորթերին մսուրային խնամքից արոտայինի, իսկ արոտայինից մսուրային խնամքի անցկացնելու պայմանները։

25. Հորթերի հիվանդ լինելու նշանները։

26. Ինչպես պետք է ցույց տալ առաջին օգնությունը հորթերի վիրավորման, քերծվելու, պճեղների վնասման և սառչելու դեպքերում։

27. Ինչ տեսակի կեր կարող է արոտում հորթերի փորուռուցք առաջացնել։

28. Հորթերի վարակիչ հիվանդությունների նշանները (սպիտակ փորլուծ, սեպտիցեմիա, պարատիֆ)։ Այդ հիվանդությունների դեմ պայքարելու համար անհրաժեշտ նախազգուշական միջոցները։

29. Տարրական տեղեկություններ՝ հորթերի մոտ հաճախակի պատահող հիվանդությունների մասին (դաբաղ, սիբիրախտ, թոքատապ և այլն):

30. Մեկ հորթապահը քանի հորթ պիտի սպասարկի:

31. Ի՞նչ ցուցանիշների հիման վրա հորթապահներին աշխատօրեր են տրվում:

32. Ինչպիսի պայմաններում հորթապահներին լրացուցիչ (իր աշխատօրերի 15%-ի սահմաններում) աշխատօրեր և, վորպես նվեր, հորթ են տրվում:

33. Ինչ պայմաններում է իջեցվում հորթապահների աշխատօրերի թիվը (15%-ի սահմաններում):

Տավարապահ հովիվն ինչ պետք է իմանա

1. Տվյալ կոլտնտեսության խոշոր յեղջյուրավոր անասունի պլանային ցեղի հիմնական նշանները և ցուցանիշները:

2. Կովերի ցուլ գալու (ցանկության) նշանները: Ցուլ գալու տևողությունը և կրկնվելու հաջորդականությունը: Ինչպես կատարել զուգավորումների հաշվառումը նախրի մեջ:

3. Վոր կովերին պետք է ծածկել տալ ցուլ գալու առաջին, 2-րդ և 3-րդ շրջանում:

4. Ցեղֆերմայում գտնվող ցուլիկներին և յերինջներին ինչ հասակում պետք է առաջին անգամ զուգավորել:

5. Ինչ առավելություններ ունի ձեռնաքաշ զուգավորումն ազատ զուգավորման համեմատությամբ:

6. Ինչպես պետք է կազմակերպել և անցկացնել ձեռնաքաշ զուգավորումը:

7. Օրական և սեզոնի ընթացքում քանի կով կարելի յե ծածկել յերիտասարդ և հասակն առած արտադրող ցուլով:

8. Կովերի հղիության տևողությունը և նշանները:

9. Ինչպես վորոշել կովերի ծնելու ժամկետները (հղիության վերջին շրջանի նշաններով):

10. Ինչպես է ընթանում նորմալ ծինը կովերի մոտ:

11. Ինչպես պետք է վարվել հորթի հետ՝ նրա ծնվելուց անմիջապես հետո:

12. Ինչպես պետք է կերակրումից առաջ նախապատրաստել՝ հարդը, մղեղը, արմատապտուղները և այլ տեսակի կերեր:

13. Ինչ դեպքում են փչացած համարվում կոլտնտեսությունում գտնվող՝ հարդը, խոտը, սիլոսը, արմատապտուղները և այլ տեսակի կերեր:

14. Ինչու չի կարելի մեկ որվա պահանջից ավելի սիլոս հանել:

15. Արտադրող—ցուլերին տրվող տարբեր կերի մակսիմալ չափը:

16. Արտադրող—ցուլերի կերակրման կանոնները և նորմաները, ինչպես պետք է կերակրել արտադրողներին զուգավորման շրջանում:

17 Կովերին ջրելու կանոնները՝ մսուրային շրջանում և արոտներում:

18. Արտադրող—ցուլերի խնամքի պայմանները: Ինչ դեպքերում և ինչպիսի աշխատանք կարելի յե կատարել արտադրողների միջոցով: Ինչպես պետք է լինի ցուլի լծասարքը նման դեպքերում:

19. Ցեղֆերմային կցված բանող ձիերի կերակրման և խնամքի կանոնները:

20. Չար և կատաղի կենդանիների հետ վարվելու նախազգուշական միջոցները: (Թթին օղ անցկացնելը, յեղջյուրների ծայրերը կտրելը կամ տաշելը և այլն):

21. Լույսի, մաքրության, ջերմության, չորության, օդի, տարբեր մասերի մաքրության և օդափոխության տեսակետից ինչպիսի պայմաններում պետք է լինի տավարի շենքը:

22. Ինչպես պետք է մաքրել գոմը:

23. Տավարին մսուրային խնամքից արոտայինի, իսկ արոտայինից մսուրային պայմաններին անցկացնելու կարգը և հաջորդականությունը:

24. Նախքան կենդանիներին արոտ դուրս բերելը ինչ միջոցներ պետք է ձեռնարկել արոտում:

25 Ինչպես պետք է կազմակերպել կովերի գիշերային և անդադար (որ ու գիշերվա) արածումը:

26. Մինչ արոտ դուրս բերելն արոտների նախապատրաստման ասպարեզում ինչպիսի միջոցառումներ պետք է կիրառել:

27. Արոտները լավագույն ձևով օգտագործելու կանոնները (տարբեր, առանձին հողամասերի բաժանելը, արածեցնելու կարգը տարբեր հողամասերում և նրա տևողությունը): Ցերեքնուկի և այլ թիթեռնածաղիկ բույսեր արածեցնելու ժամանակ ձեռք առնվելիք նախազգուշական միջոցները:

28. Տվյալ կոլտնտեսության դաշտերում և արոտավայրերում ինչ թունավոր բույսեր են լինում (դաշտի մանանեխ, ծխախոտ, խոտ և այլն)։

29. Ինչպես պետք է կազմակերպել տավարի լրացուցիչ կերակրումն արոտում։

30. Շոգից, անձրևից, կարկտից և անբարենպաստ յեղանակից պաշտպանվելու համար ինչպես պետք է կազմակերպել ամառային կանգնելու տեղերը և ծածկոցները։

31. Արոտի ջուրը և ջուր խմելու վայրն ինչ պայմանների մեջ պետք է լինեն։

32. Կենդանիների հիվանդ լինելու նշանները։

33. Ինչպես պետք է կազմակերպել առաջին օգնությունը կենդանիների վիրավորվելու, քերծվելու, պճեղները վնասվելու և ուռչելու դեպքում։

34. Տարրական տեղեկություններ կենդանիների մեջ հաճախակի պատահող վարակիչ հիվանդությունների մասին (դաբաղ, սիբիրախտ, պիրոպլազմոզ, թոքատապ և այլն)։

35. Այդ հիվանդությունների դեմ պայքարելու նախազգուշական պարզ միջոցները։

36. Ինչու համար է անհրաժեշտ, վոր հովիվն ամեն օր բրիգադիրին զեկուցի հոտում տեղի ունեցող բոլոր անցուդարձի վերաբերյալ (զուգավորում, ծնունդ, հիվանդություններ և այլն)։

37. Քանի կով պետք է սպասարկի տավարապահ հովիվը մսուրային և արոտային շրջաններում։

38. Ինչ ցուցանիշներով է կատարվում տավարապահ հովվի աշխօրերի հաշվարկումը։

39. Ինչ դեպքերում տավարապահ հովվին լրացուցիչ (ըստ ստացած աշխօրերի 15%-ի չափ) աշխօրեր և, վորպես նվեր, հորթ են տալիս։ Ինչ դեպքերում են պակասեցնում նրա աշխօրերի տոկոսը (15 տոկոսի սահմաններում)։

ՄԱՏՂԱՇՆԵՐԻՆ ԽՆԱՄՈՂ ՏԱՎԱՐԱՊԱՀ ՀՈՎԻՎՆ ԻՆՉ ՊԵՏՔ Է ԻՄԱՆԱ

1. Տվյալ կոլտնտեսության տավարի պլանային ցեղի հիմնական նշանները և արտադրական ցուցանիշները։

2. Կոլտնտեսության ցուլիկներն և յերինջներն ինչ հասակից պետք է առաջին անգամ զուգավորել։

3. Կովերի հղիության տևողությունը և հղիության նշանները վերջին շրջանում։

4. Տնտեսության մեջ գտնվող կերի մաքսիմալ չափը, վոր կարելի յե տալ մատղաշներին մի օրում։

5. Մատղաշների կերակրման համար տվյալ կոլտնտեսությունում ընդունված նորմաները։

6. Մատղաշների կերակրման կանոնները և տարբեր տեսակի կեր տալու հաջորդականությունը (կոպիտ, հյութալի, խտացրած և այլն)։

7. Ինչպես վորոշել տնտեսության մեջ գտնվող կերի վորակը։

8. Ինչպես պետք է նախապատրաստել կերակրումից առաջ հարդը, մղեղը, արմատապտուղը և այլ կերը։

9. Ինչու համար մատղաշներին լրացուցիչ հանքային նյութեր են տալիս, այդ նյութերի նորմաները և կերակրման կարգը։

10. Լույսի, մաքրության, ջերմության, չորության և օդափոխման տեսակետից ինչպիսի պայմաններ պետք է ունենա մատղաշների շենքը։

11. Ինչպես պետք է խնամել մատղաշների կաշին։

12. Ինչպես պետք է մաքրել հորթանոցը և կերամանները։

13. Ինչու անհրաժեշտ է 5 ամսական հասակից ցուլիկներին և յերինջներին առանձնացնել։

14. Մատղաշներին կապելու և կապի վրա պահելու կանոնները։

15. Ինչպես պետք է կազմակերպել մատղաշների զբոսանքը։

16. Ինչպես պետք է անցնել ձմեռային խնամքից արոտային և արոտայինից մսուրային խնամքին։

17. Ինչ միջոցառումներ ձեռք առնել տավարն արոտ դուրս բերելուց առաջ՝ արոտավայրի նախապատրաստման գործում։

18. Մատղաշներին արածեցնելու կանոնները, հոտի պահպանումն արոտում՝ գիշեր և ցերեկ ժամանակ։

19. Ինչպես պետք է արածեցնել մատղաշներին ցերեկ և գիշեր ժամանակ։

20. Արոտները լավագույն կերպով օգտագործելու կանոնները, տարբեր հողակտորների բաժանելը, առանձին հողակտորներում արածեցնելու կարգը և տևողությունը։

21. Առանձին հողակտորներում արածեցնելու կարգը և տևողությունը։ Յերեքնուկ և այլ թիթեռնածաղիկ բույսեր

արածեցնելու ժամանակ ձեռք առնվող նախապատրաստական միջոցները:

22. Ինչպես կազմակերպել անասունների կանգ առնելու տեղերը՝ ամառային շոգից և անբարենպաստ եղանակից պաշտպանելու համար:

23. Տվյալ կոլտնտեսության արոտներում ինչպիսի թունավոր բույսեր են պատահում:

24. Ինչպես պետք է կազմակերպել մատղաշներին արոտում լրացուցիչ կեր տալը:

25. Արոտում ինչպես սարքել գիշերելու տեղերը:

26. Անասունի հիվանդ լինելու նշանները:

27. Ինչպես պետք է կենդանուն առաջին օգնություն ցույց տալ, վիրավորվելու, քերծվելու, պճեղները վնասվելու, փորուռուցքի դեպքում և այլն:

28. Տարրական տեղեկություններ՝ վարակիչ հիվանդությունների մասին (դաբաղ, սիբիրախտ, պիրոպլազմոզ, թոքատապ և այլն), դրանց դեմ պայքարելու համար ձեռք առնվելիք նախազգուշական միջոցները:

29. Մեկ տավարապահ հովիվը քանի գլուխ տավար պետք է սպասարկի մսուրային և արոտային շրջաններում:

30. Ինչպիսի ցուցանիշների դեպքում մատղաշներ խնամող հովվին հավելյալ աշխօրեր են տալիս:

31. Ինչ պայմաններում տավարապահ հովվին աշխօրերի լրացուցիչ (աշխօրերի ընդհանուր քանակի 15%-ի սահմաններում) հավելում է տրվում և ինչ դեպքում է պահվում աշխատած օրերի ընդհանուր թվի 15 տոկոսը:

ԾՐԱԳԻՐ

ԽԱՖ-ի զոոտեխնիկական գիտելիքների ուսուցման տևողությունը 3 ամիս, պարապմունքները՝ օրը մեջ, օրական 2 ժամ:

Թեմայի անունը	Ժամերի թիվը
1. Ներածություն	4 ժամ
2. Խոզերի կերը և կերակրումը	24 »
3. Խոզերի խնամքը և պահպանումը	18 »
4. Խոզերի ցեղերը և բուծումը	12 »
5. Գոճիների մեծացնելը	12 »
Աշխատանքի կազմակերպումն ու պլանավորումը	10 »
Ընդամենը	80 ժամ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ (4 ժամ)

Անասնապահությունը ԽՍՀՄ-ում որպես ժողովրդական տնտեսության կարևորագույն մի ճյուղ: Անասունների քանակի պակասելը գյուղատնտեսության վերակառուցման առաջին տարիներում և յերկրորդ հնգամյակում, անասնապահությունն ամենաարագ կերպով բարձրացնելու համար ստեղծված նախադրյալները (հացահատիկային պրոբլեմի լուծումը, գյուղատնտեսության մեքենայացումը, գյուղատնտեսության տեխնիկայի զարգացումը, և այլն):

ՀԿԿ (բ) Հունիսյան պլենումի որոշումը՝ անասնապահության զարգացման և բարելավման մասին:

ԽԱՖ-ի լայնացումը և անասնապահության խորհտնտեսությունների ամրապնդումը որպես հիմնական օղակ՝ անասնապահության բարձրացման համար մղվող պայքարի գործում: Անասնապահական խորհտնտեսությունների հիմնական անելիքները (անասունների ցեղի լավացումը, օգնությունը ԽԱՖ-ին՝ վաճառքի ձևով խոշոր և մատղաշ անասուններ բաց թողնելը և այլն):

Կոլտնտեսական անասնապահության կազմակերպման ամենալավ ձևը ԿԱՖ-ն է:

Գոյություն ունեցող ապրանքային ֆերմաների կազմակերպչական և տնտեսական ամրացումը և յուրաքանչյուր կոլտնտեսությունում ֆերմայի ստեղծումը որպես կուսակցական և խորհրդային կազմակերպությունների կարևորագույն մի խնդիր: Կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմայի լայնացման հիմնական ուղիները և նրանց դերն անհատական ու կոլտնտեսական անասնապայության զարգացման գործում:

Ապրանքային ֆերմաները բարձրացնելով կոլտնտեսականների և կոլտնտեսությունների յեկամուտը՝ կոլտնտեսականներին դեպի ունևոր կյանք են տանում:

ԿԱՖ-եր ունեցող կոլտնտեսությունների արտոնությունները՝ պետությանը կաթ և բուրդ հանձնելու գործում: Կայուն կերի բազան վորպես անհրաժեշտ մի պայման՝ անասնապահության բարձրացման համար:

ՀԿ (բ) Կ հունիսյան պլենումի դիրեկտիվները՝ կերի բազայի լայնացման մասին: Կուսակցության հոգատարությունը կոլտնտեսականների կովազրկությունը վերացնելու գործում (անտոկոս վարկեր տրամադրելը, արտոնություններ՝ միս և կաթ հանձնելու գործում, կովազուրկ կոլտնտեսականների համար հորթ մեծացնող տնտեսություններին) տրվող արտոնությունները: Դասակարգային զգոնության անհրաժեշտությունը պլանավորման գործում և պայքարն անասնապահության պլանները կատարելու ապաբիզում՝ դասակարգային թշնամու բոլոր տեսակի վնասաձգությունների դեմ:

Համկոմկուսի պլենումի վորոշումը՝ խոզաբուծական բներ կազմակերպելու մասին: Խոզի առավելությունն այլ անասունների հանդեպ (կերի օգտագործման, բեղունության, վաղահասության, բարձր սպանդային քաշ ունենալու, արագ բարձրացման գործում և այլն):

Խոզերին համարակալելու սիստեմը և համարակալման ձևը:

ԽՈԶԵՐԻ ԿԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԿԵՐԱԿՐՈՒՄԸ (24 ժամ)

Հասկացողություն խոզի մարմնի կազմության, մարսողական, շնչառության և արյունատար օրգանների աշխատանքի մասին:

Հասկացողություն կերի բաղադրության և սննդարարության մասին:

Կերի միավորը վորպես կերի սննդարժեքի չափանիշ: Խտացրած, կոպիտ, ջրառատ, սիլոսացրած կերի տեսակները և արոտը: Այդ կերերի սննդարար արժեքը և նշանակությունը խոզերի կերակրման և չաղացման ժամանակ: Հանքային նյութեր (կիր, սեղանի աղ, մոխիր և այլն) և նրանց նշանակությունն անասունների աճման և զարգացման գործում: Տեխնիկական բույսերի արտադրությունը և ճաշարանների կերակրի մնացորդները՝ խոզերի սնուցման գործում: Կերի պատրաստման ձևը: Կերի նախապատրաստման համար գոյություն ունեցող մեքենաները, նրանց խնամքը

և վարվելաձևը: Կերի պահպանումը, խնամքն ու հսկողությունը:

Կերի վորակը վորոշելը՝ ըստ արտաքին տեսքի: Հասկացողություն կենսապահ և արդյունաբեր կերի մասին: Խոզերի կենդանի քաշի վորոշելը՝ կշռելու և չափի միջոցով: Խոզերի համար կերբաժին կազմելը, օրինակ՝ հղի և ստերջ խոզամայրերի կերակրման առանձնահատկությունները: Խոզերի կերակրումը հղիության վերջին շրջանում, ծնելուց առաջ և ծնելուց հետո՝ առաջին օրերում: Ծծմայր խոզերի կերակրումը: Արտադրող վարազների կերակրումը զուգավորման շրջանում և դրանից դուրս: Խոզերի բտման տարբեր տիպերը՝ բեկոնային, կիսաճարպային և ճարպային բտում: Կերակրման առանձնահատկություններն ամեն մի ձևի բտման դեպքում: Կերի նորմաները: Տարբեր ձևի կերի բացասական և դրական ազդեցությունը խոզի մսի վորակի վրա: Խոզանոցում տարվող ձմեռային աշխատանքները. կերի բաշխումն օրվա ընթացքում: Արոտային կերակրման նշանակությունը խոզերի համար: Ինչպես պետք է անցնել խոզերի մսուրային կերակրումից արոտային կերակրմանը և ընդհակառակը: Արոտային շրջանի մեկ օրվա կերակրման կարգը: Կոլտնտեսության արոտի բնութագիրը: Խոզերի համար արոտի ընտրությունը: Ամբողջ արոտային շրջանում խոզերին կանաչ կերով ապահովելու անհրաժեշտությունը:

Խոզերի համար արհեստական արոտի ընտրությունը: Միամյա և բազմամյա արոտներ և սրանց նշանակությունը խոզերի համար: Կերակրման զանգվային սիստեմը և նրա առավելությունը: Ինչպես պետք է անցնել խոզերի արոտային շրջանից մսուրային շրջանին և ընդհակառակը:

ԽՈԶԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ ՅԵՎ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ (18 ժամ)

Խնամքի և պահպանման պայմանների ազդեցությունը խոզերի առողջության և արտադրողականության վրա: Ինչ պայմաններում պետք է լինեն խոզանոցները՝ լուսավորության, չորության, օդի, լույսի, տաքության և մաքրության տեսակետից: Խոզանոցների խնամքը (մաքրություն, սպիտակեցում, ախտահանում և այլն): Խոզերի շենքերը ձմռան համար նախապատրաստելու անհրաժեշտությունը (վերանորոգելը. տաքացնելը և այլն): Աղբի դուրս տանելը և պահպանումը: Խոզերի խնամքը: Խոզանոցները խնամելու համար անհրաժեշտ ինվենտարը: Ինվենտարի պահելն ու խնամքը: Խոզերին արածեցնելը և դրա

նշանակությունը. արտադրող վարազներին և հղի մայրերին խնամելու առանձնահատկությունը: Խոզերի պահանջը ջրի նկատմամբ. ջրի որակի և ջերմության նկատմամբ դրվող հիմնական պահանջները: Հիվանդ և առողջ անասունների նշանները: Խոզերի հղիության և ծննդաբերության հետ կապված հիվանդությունները: Հասկացողություն խոզի վարակիչ հիվանդությունների պատճառների մասին: Խոզի կարևորագույն վարակիչ հիվանդությունները և նրանց տարածման պատճառները տվյալ շրջանում: Խոզերի ժանտախտը և ռոժան: Հիվանդ անասունի խնամքը. հասկացողություն ախտահանման և նրա ձևերի մասին: Խոզերի պարազիտները (վոջիլ, յերիզորդ և այլն) և պայքարը դրանց դեմ: Նախազգուշական միջոցներ (հիվանդ անասունների մեկուսացումը և այլն) և դրանց նշանակությունը հոտի առողջացման գործում: Անասնապահական և անասնաբուժական կանոնները. վերջինիս նշանակությունը և կիրառումը տվյալ կոլտնտեսությունում: Հիվանդ խոզերին իրարից անջատելու կանոնները և հիվանդ անասունների խնամքը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹ.— Տվյալ խմբակում անցնելիք հիվանդությունների ցուցակը պետք է վերանայվի և կոնկրետացվի հողբաժնի անասնաբուժի կողմից:

ԽՈԶԵՐԻ ՑԵՂԵՐԸ ՅԵՎ ԲՈՒԾՈՒՄԸ (12 ժամ)

Ընդհանուր հասկացողություն ժառանգականության մասին: Մետիզացիայի նշանակությունը խոզաբուծության մեջ: Մաքուր բուծման նշանակությունը կուլտուրական ցեղի անասունների պահպանման և առողջացման գործում:

Տվյալ շրջանի խոզերի պլանային ցեղերը. վերջիններիս նշանները և արտադրողականությունը: Այդ ցեղերի բուծման մեթոդները տվյալ շրջանում և կոլտնտեսությունում: Տոհմական նպատակով պահվող խոզերի գնահատականը: Ընտրությունը՝ ըստ նրանց ցեղի և տնտեսական օգտակար հատկությունների:

Տոհմական գրանցման մատյանները և դրանց նշանակությունը: Պետական գրանցման մատյաններում մտցված՝ անասուն ունեցող կոլտնտեսությունների արտոնությունները: Արտադրող վարազի և մայր խոզի սեռական օրգանների կազմությունը: Բեղմնավորման էությունը: Եգերի և արուների սեռական հասունացման և առաջին զուգավորման ժամկետը: Խոզի բեր գալու ժամանակը, նշանները և տևողությունը: Բեր չեկող

մայրերի հայտաբերումը: Բեղմնավորման ձևերը՝ ազատ և ձեռնաքաշ, վերջինիս առավելությունն ազատ զուգավորման համեմատությամբ: Մեկ արտադրող վարազին հատկացվող մայր խոզերի քանակը՝ տարբեր ձևի զուգավորումների դեպքում: Հղիությունը և նրա նշանները տարբեր շրջաններում: Ծննդի մոտալուտ նշանները:

ԳՈՃԻՆԵՐ ՄԵԾԱՑՆԵԼԸ (12 ժամ)

Բոլոր գոճիների խնամքը և առողջ դրությամբ մեծացնելը որպես հոտի լայնացման և անասնապահության ամենաարագ բարձրացման հիմնական պայման: Խոզերի ծնունդը և խնամքը՝ ծնելու ժամանակը: Խոզապահների անընդհատ հերթապահության կազմակերպումը: Կանոնավոր և աննորմալ ծննդաբերության նշանները: Նոր ծնված գոճիների խնամքը (պորտ կտրելը, մարմինը չորացնելը և այլն): Գոճիներին մորը մոտեցնելու ժամանակը: Գոճիներն առանձին արկղում պահելու պատճառները: Ինչ ժամանակից պետք է գոճիներին կերակրել հանքային և խտացրած կերով: Ինչպիսի խտացրած կերով և ինչ դրությամբ պետք է կերակրել գոճիներին: Լրացուցիչ կեր տալու համար հարմարեցվող գոմերն ինչպիսի սարքավորում պիտի ունենան: Գոճիներին տարբեր կերի վարժեցնելու անհրաժեշտ զգուշությունը: Խառն կեր տալու անհրաժեշտությունը: Գոճիներին կերի նախապատրաստելը: Կերի որակի նկատմամբ յեղած պահանջը: Գոճիների կենդանի քաշի աճը: Գոճիները մորից բաժանելուց առաջ ինչպես պետք է կերակրել (կերակրելու առանձնահատկությունը): Գոճիները մորից բաժանելուն ու խնամքը բաժանման ժամանակ: Գոճիների խնամքը՝ բաժանելուց հետո: Տնտեսության համար պահվող մատղաշների կերակրումը: Գոճիների զբոսանքի նշանակությունը և զբոսանքը՝ տարվա տարբեր յեղանակների ժամանակ: Գոճիների գոմի նկատմամբ ինչ պահանջներ պետք է անել (տաքության, չորության, օդի և մաքրության տեսակետից): Ինչպես սարքավորել տանակը մոր և գոճիների համար: Գոճիների գոմի խնամքը: Գոճիների մարմնի խնամքը: Ինչպես դասավորել գոճիների ամենօրյա կերակրելու աշխատանքը՝ կանոնավոր զարգացման համար: Գոճիների հիվանդությունները (փորլուծ, պարատիֆ և այլն). դրանց պատճառները և այլն: Նախազգուշական միջոցառումները: Հիվանդ գոճիների խնամքը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՅԵՎ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ (10 ժամ)

Աշխատանքի կազմակերպման հիմնական ձևը կայուն բրիգադն է։ Բրիգադների աշխատակիցների կազմի հոսունության վնասակարությունը և պայքարը նրա դեմ։ Աշխատանքի բաժանումը ձմրանը և ամռանը (խոզերին խնամելիս)։ Գործավարձը վորպես աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման հիմք։ Պայքարը ձախ հավասարեցման և օրավարձի դեմ։ Գործավարձային հաշվարկումը և աշխօրերի բաշխման կարգը։ Գործավարձային սիստեմը մատղաշների մեծացման գործում՝ ապրանքային և տոհմային ֆերմաներում։ Աշխօրերի հաշվառումը և դրանց գրանցումը կոլտնտեսականների աշխատանքային գրքույկներում. կոլտնտեսականը վորքան ժամանակ է կցված ֆերմային։ Աշխատանքի հաշվառումը և աշխօրերի գրանցման կարգը կոլտնտեսականների աշխգրքույկներում։ Ինչ պայմաններում է կատարվում լրացուցիչ աշխօրերի ավելացում կամ պակասեցում (վաստակած աշխօրերի 15 տոկոսի սահմաններում) և նվիրատվություն բնամթերքով։ Հավելյալ վարձատրման կարգը ֆերմայում՝ աշխատանքի ստաժի դեպքերում։ Սոցմրցման և հարվածայնության կազմակերպումը։ Անասնապահության զարգացման պետական պլանի ու թիվ կուսակցության Կենտկոմի հուլիսյան պլենումի վորոշումների նշանակությունը։ Պետական պլանի առաջադրանքը վորպես հիմք կոլտնտեսական անասնապահության զարգացումը պլանավորելու գծով։ Կոլտնտեսության արտադրական ֆինանսական պլանը վորպես ժողովրդական տնտեսության պլանի բաղկացուցիչ մի մասը։ Յուրաքանչյուր ֆերմային և բրիգադին պետք է տալ տարեկան արտադրական պլանի առաջադրանքը։ Այդ առաջադրանքը կազմելու կարգը, յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի և բրիգադի ամսական արտադրական առաջադրանքը։

Ֆերմային, բրիգադին տարեկան առաջադրանք տալը։ Այդ առաջադրանքները կազմելու ձևը և կարգը. յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի և բրիգադի ամսական արտադրական առաջադրանքը։ Ֆերմային, բրիգադին, կոլտնտեսականին տրված արտադրական առաջադրանքների հսկողությունն ու հաշվառումը։

Աշխատանքային դիսցիպլինայի ամրապնդումը վորպես կարևորագույն խնդիր «Կոլտնտեսությունները բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին ունևոր» դարձնելու՝ կուսակցության լոզունգի կենսագործումը։

ԽՈԶԱՊԱՀ ԲՐԻԳԱԴԻՐԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԸ

Բուծման գծով

1. Տվյալ շրջանում ընդունված՝ խոզի պլանային ցեղերի հիմնական նշանները և ցուցանիշները։ 2. Ինչ հասակից կարելի յե առաջին անգամ զուգավորել արու և էգ. գոճիներին։ 3. Ինչպես հայտաբերել բեր յեկող մայր խոզերին. իմանալ ցանկության տևողությունը և կրկնվելու հաջորդականությունը։

4. Ինչու համար ֆերման պետք է վորոշ վարազներ ջոկի կոլտնտեսականների և անհատ տնտեսությունների մայր խոզերին ծածկելու համար

5. Ինչպես պետք է կազմակերպել մայր խոզերի ձեռնաքաշ զուգավորումը։

6. Իմանալ արտադրողների և մայր խոզերի բեղմնավորման կամպանիային նախապատրաստելու անհրաժեշտ աշխատանքները։

7. Քանի մայր խոզ կարելի յե ծածկել մեկ արտադրող վարազով մեկ օրվա և բեղմնավորման ամբողջ սեզոնի ընթացքում։

8. Ինչ առավելություններ ունի ձեռնաքաշ զուգավորումն այդ ձևի զուգավորումների համեմատությամբ։

9. Խոզի հղիության տևողությունը, նշանները, հղիության վորոշելը՝ տարբեր շրջաններում։

10. Խոզի ծնման և բեղմնավորման օրացույցը։

11. Ինչպիսի տնտեսական օգտակար նշաններով են ընտրում ցեղական նպատակների համար պահվող՝ արտադրող արուներին և մայրերին։ Ինչ նշաններով պետք է խոտանել մայր խոզերին և վարազներին։

13. Մայր խոզի և վարազի տեղական օգտագործման տևողությունը,

Խոզերի կերակրման գծով

1. Հասկացողություն խոզի մարմնի և կերի բաղադրիչ մասերի մասին։

2. Ինչպես կազմել մայր խոզերի, արտադրող վարազների, մատղաշների ու բտվող խոզերի կերաբաժինը։

3. Ինչպես կազմակերպել խմբական կերակրումը և վո՞ր խոզերին պետք է առանձին կերակրել։

4. Տոհմական մայրայուներին, արտադրողներին և մատղաշներին կանոնավոր կերակրելու կարգը։

5. Ինչպես պետք է կերակրել արտադրող վարազներին բեղմնավորման շրջանում և այդ շրջանից դուրս:

6. Ինչպես նախապատրաստել մզեղը, արմատապտուղները և այլ տեսակի կեր՝ խոզերին կերակրելու համար:

7. Ինչ նշաններով կարելի յե ճանաչել փչացած խոտը, սիլոսը, արմատապտուղները և կոլտնտեսության մեջ գտնվող կերի այլ տեսակները:

8. Ինչու խոզերին լրացուցիչ կերպով հանքային նյութեր են տրվում. այդ նյութերի նորման և կերակրելու ձևը:

9. Մի մայրացու խոզի և ֆերմայի մատղաշների համար տարեկան ինչքան խտացրած, ջրառատ և կոպիտ կեր է պահանջվում:

10. Ինչ նախապատրաստական միջոցներ պետք է ձեռնարկել արոտավայրում խոզերին արոտ հանելուց առաջ,

11. Արոտային շրջաններում ինչպես պետք է կազմակերպել մայր խոզերի և գոճիների ռժանդակ կերակրումը:

12. Սուքան մայրերի և հղիության առաջին շրջանի կերակրում

13. Ինչպես կերակրել մերուներին՝ ծնելու առաջին օրերին գոճիներին բաժանելուց հետո:

14. Վ՞ր կերը պետք է մանրացնել խոզերին կերակրելու ժամանակ:

15. Վոր կերը կարելի յե տալ յեփած և հում դրությամբ:

16. Կերը պատրաստելու համար գործադրվող մեքենաները:

Խոզերին չաղացնելու գծով

• Խոզերի չաղացման հիմնական ձևերը՝ բեկոնային և կիսաճարպային:

2. Վ՞ր խոզերին և ինչ հասակում թողնել բեկոնային և ճարպային չաղացման համար:

3. Ինչու համար չաղացումը պետք է ըստ ցեղերի կատարել:

4. Ինչպես պետք է մեծացնել գոճիներին՝ զանազան ձևի չաղմացման համար:

5. Ինչպիսի կերով պետք է կերակրել խոզերին բեկոնային չաղացման առաջին և 2-րդ շրջանում:

6. Ինչպես կերակրել ըստ շրջանների և ինչ կերով կերակրել կիսաճարպային չաղացման ժամանակ:

7. Ինչ տեսակ խոզերին և վոր հասակում ճարպային չաղացման համար նախապատրաստել:

8. Ըստ ցեղերի խոզերին ինչպես և ինչպիսի կերով կերակրել:

Գոճիների մեծացման գծով

1. Ինչպես նախապատրաստել դազգյահը՝ մոր ծնունդն այնտեղ ընդունելու համար:

2. Ինչպես նախապատրաստվել մոր ծննդի համար:

3. Ինչպիսի անհրաժեշտ գույք է հարկավոր ծննդի համար:

4. Ինչպես ընդունել գոճիներին ծննդից հետո:

5. Ինչ անհրաժեշտություն կա խոզի բնից ընկերքի անմիջապես անջատմանը:

6. Վորտեղ պետք է պահել գոճիներին մինչև ծննդի վերջանալը:

7. Ինչպես և ինչի համար նոր ծնված գոճիների ատամները պետք է կտրել:

8. Ինչքան ժամանակից հետո նոր ծնված գոճիներին մոր տակը պետք է թողնել:

9. Ինչ աստիճանի տաքություն պետք է ունենա գոմը, վորտեղ տեղի յե ունենալու ծնունդը և ուր պահվելու յեն նոր ծնվող գոճիները:

10. Ծծող գոճիներին ինչքան ժամանակից հետո անհրաժեշտ է դուրս թողնել ման գալու՝ ձմռանը և ամռանը:

11. Ծծող գոճիներին ինչպես սովորեցնել արոտին,

12. Ծնվելուց քանի օր հետո ծծող գոճիներին պետք է սովորեցնել հանքային և խտացրած կերի:

13. Ծծող գոճիներին օրական քանի անգամ պետք է խտացրած կեր տալ:

14, Ինչպես պետք է պատրաստել կերը՝ գոճին մորից անջատելուց առաջ և հետո:

Խոզերի խնամքի գծով

1. Խոզանոցը տաքության, չորության և օդի մաքրության տեսակետից ինչ պայմաններում պետք է լինի:

2. Վարազ խնամելու և պահելու կանոնները ամառվա արոտային շրջանում և ձմեռը գոմում յեղած ժամանակ:

3. Ինչ պայմաններ են ազդում արտադրող վարազների աշխատունակության տևողության վրա:

4. Ինչպես պետք է պահել սուքան և հղի խոզերին ամառվա արոտային շրջանում և ձմեռային կերակրման շրջանում:

5. Նոր ծնած մայրերին ինչպես պետք է սովորեցնել արոտային

պայմաններին՝ չաղացման առաջին շրջանում։

6. Ինչպես պահել խոզերին ճարպային և բեկոնային չաղացման յերկրորդ շրջանում։

7. Ինչպես խնամել խոզերին բեկոնային և ճարպային չաղացման ժամանակ՝ 1-ին և 2-րդ շրջանում։

Հաշվառման, հաշվետվության յեվ աշխատանքի պլանավորման գծով

1. Ֆերմայի վարիչը և բրիգադիրը պետք է իմանան ֆերմայի անասնապահության զարգացման պետական պլանը, ինչպես նաև մսի և այլ մթերքների արտադրանքի հանձնման պլանը։

2. Ինչպես պետք է կազմել տարեկան և ամսական արտադրական առաջադրանքը բրիգադի և ֆերմայում աշխատող յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի համար։

3. Ինչպես պետք է կազմել բեղմնավորման, ծննդաբերության և կերի ծախսման պլանը։

4. Ինչպես պետք է կատարել ֆերմայի անասունների կերի, բեղմնավորման, ծննդյան, աճի, կենդանի քաշի աճման, աշխատանքի և ինվենտարի հաշվառումը,

5. Ֆերմայի հաշվետվությունը ներկայացնելու ժամկետը և ձևերը։

6. Տեղական գրանցումների նշանակությունը և ծանոթացումն այդ ձևերին

Աշխատանքի կազմակերպման գծով

1. Ինչպիսի ցուցանիշներով պետք է վճարել խոզապահների և ֆերմայի մյուս աշխատողների աշխատավարձը։

2. Մայր խոզերին առանձին խոզապահների և բրիգադներին պահել տալու կարգը։

3. Ամբողջ բրիգադի և խոզապահների գործավարձային գնահատումը։

4. Ֆերմայի աշխատողներին լրացուցիչ աշխատավարձ և բնամթերքով նվեր տալու դեպքում ինչով առաջնորդվել։ Նվիրատվության կարգը։

5. Կոլտնտեսականի վատորակ աշխատանքի համար ինչ ցուցանիշներով պետք է ղեկավարվել և ինչ չափով պետք է պակասեցնել նրա աշխատավարձը։

Առողջապահական յեվ նախազգուշական միջոցառումների գծով

1. Խմելու ջրի նկատմամբ ինչ պահանջներ առաջադրել։

2. Խոզանոցի մաքուր օդի նշանակությունը՝ խոզի օրգանիզմի կանոնավոր աշխատանքի տեսակետից։

3. Ինչպես պետք է պայքարել խոզանոցի կեղտոտ օդի դեմ։

4. Ինչպես կռվել խոզերի պարազիտների դեմ։

5. Խոզերին լողացնելը և լողարանի սարքավորումը։

6. Ինչպես պետք է ախտահանել խոզանոցը։

7. Վորտեղ և ինչպես պետք է լվանալ կերամանները։

8. Խոզերի հիվանդության պատճառները։

9. Խոզերի հիվանդության նշանները։

10. Տարբեր հասակ ունեցող՝ առողջ և հիվանդ խոզերի մարմնի ջերմության աստիճանը։

11. Խոզերի զանազան խմբերի համար անհրաժեշտ ջերմության աստիճանը խոզանոցում։

12. Ինչպես պայքարել խոզանոցի խոնավության դեմ։

13. Տվյալ ֆերմայի խոզանոցի վենտիլյացիան և նրա կանոնավոր օգտագործումը։

14. Խոզերի վարակիչ հիվանդությունները՝ ժանտախտ, ռոժա, պարատիֆ, գոճիների սպիտակ փորլուծ և այլն։

15. Գոճիներին սպիտակ փորլուծով հիվանդանալու պատճառները։

16. Ինչպես նախազգուշանալ գոճիների սպիտակ փորլուծով հիվանդանալուց։

17. Գոճիների յերկրորդային հիվանդությունները և նախազգուշական միջոցները։

18. Ինչպես տեղափոխել սատկած խոզերի դիակները,

19. Վորտեղ և ինչպես կազմակերպել գերեզմանոց՝ սատկած խոզերի համար։

ԽՈԶԱՊԱՀԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԸ

I. Խոզ բուծելու ձևերը

1. Մաքուր բուծում, խաչաձև տրամախաչում։

2. Խոզերի սեռական հասունության ժամկետները։

3. Առաջին բեղմնավորության ժամկետները։

4. Ինչպես վորոշել խոզերի բեր գալն ըստ արտաքին նշանների։

5. Ինչպես նախապատրաստել վարազին և մայր խոզին բեղմնավորման համար։

6. Բեղմնավորման կանոնները։

7. Խոզերի հղիության տևողությունը։

8 Խոզերի հղիության այս կամ այն շրջանը վորոշելը, ըստ արտաքին տեսքի։

9. Խոզերին նշան անելը։

10. Գոճիներին կշռելը։

11. Ցեղական գրանցման նշանակությունը խոզաբուծության համար։

II. Կերի տեսակները, կերակրումը յեվ չաղացումը

1. Հասկացողություն կերի բաղադրության մասին։

2. Կերի տեսակներն ըստ խմբերի՝ խտացրած, ջրառատ, կոպիտ կերի տեսակներ և հանքային նյութեր։

3. Հանքային նյութերի նշանակությունը խոզերի համար։

4. Հատիկային, ջրառատ, կոպիտ կեր և արմատապալարապտուղներ նախապատրաստելը։

5. Կերը նախապատրաստելու համար գործածվող մեքենաները։

6. Հասունացած, սուբան և հղի խոզերի կերակրումը հղիության առաջին և յերկրորդ շրջանում։

7. Նոր ծնած խոզի կերակրումը ծնելու առաջին որը և գոճիները բաժանելուց հետո։

8. Արտադրող վարազների կերակրումը բեղմնավորության շրջանում և այդ շրջանից դուրս։

9. Բտման հիմնական ձևերը և առանձնահատկությունները։ Խոզերի բեկոնային, կիսաճարպային և ճարպային բտումը։

10. Խոզերի կերակրումը զանազան ձևի բտման ժամանակ և ըստ շրջանների։

III. Խոզերի պահպանումը յեվ խնամքը

1. Լույսի, տաքության աստիճանի, մաքրության, չորության և օդի մաքրության նկատմամբ խոզերի գոմերն ինչ պայմաններում պետք է լինեն։

2. Խոզերի խնամքի և պահպանման առանձնահատկությունները՝ ամառվա արոտային և ձմեռվա շրջանում։

3. Սուբան մայրերի և հղի մայրերի խնամքը հղիության առաջին և յերկրորդ շրջանում։

4. Կերակրող մայրերի խնամքը։

5. Վարազի պահպանումը և խնամքը։

6. Կեր բաժանելու կարգը։

7. Կեր պատրաստելու ժամանակը՝ կերակրելուց առաջ։

8. Խոզանոցի մաքրելը և կարգի բերելը։

9. Խոզ արածեցնելը։

IV. Գոճիներ մեծացնելը

1. Ինչպես անել, վոր գոճիների ծնունդը կանոնավոր կերպով ընթանա։

2. Նոր ծնված գոճիների խնամքը։

3. Ծնված գոճիների խնամքը և լրացուցիչ կերակրումը։

4. Գոճիների ձմեռային և ամառային զբոսանքը։

5. Գոճիներին լրացուցիչ կեր տալը (կովի կաթով, չոր հատիկով և հանքային նյութերով)։

6. Մորից անջատած գոճիների խնամքը, պահպանումը և կերակրումը՝ արոտային և ձմեռային շրջանում։

V. Աշխատանքի կազմակերպումը

1։ Քանի մայրացու խոզ պետք է սպասարկի բրիգադը և բրիգադի յուրաքանչյուր կոլտնտեսականը։

2. Ինչ ցուցանիշներով է կատարվում ամբողջ բրիգադի և մասնավորապես խոզապահի լրացուցիչ աշխորերի հաշվառումը։

3. Ինչ պայմաններում է կատարվում աշխորերի թվի լրացուցիչ հաշվառումը և բնավճարով գոճի նվեր տալը։

4. Ինչ բանի համար կարող են խոզապահի աշխատավարձը պակասեցնել և ինչ չափով։

VI. Խոզի հիվանդություններն ու վերջիններիս կանխումը

1. Խոզերի հիվանդության նշանները։

2. Վարակիչ հիվանդությունները՝ ժանտախտ, ռոժա, գոճիների սպիտակ փորլուծ և այլն։

3. Խոզերի յերկրորդային հիվանդությունները և նրանց դեմ պայքարելու միջոցները։

4. Խոզի հիվանդության դեմ նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնելը։

5. Խոզերի հիվանդանալու պատճառները՝ անկանոն կերակրումը, խոնավությունն ու ցուրտը, խոզանոցի կեղտոտությունը և անկանոն խնամքը։

ԾՐԱԳԻՐ

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ՝ ՎՈՉԽԱՐԱՊԱՀԱԿԱՆ-ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՅՈՒՄ

Ուսման տևողությունը յերեք ամիս, պարապմունքները՝ օրմեջ, 2-ական ժամով

Թեմաների անունը	Ժամերի թիվը
1. Ներածություն	4 ժամ
1. Վոչխարների կերը և կերակրումը	18 »
3. Վոչխարների խնամքը և պահպանումը	12 »
4. Վոչխարների ցեղերը և բուծումը	14 »
5. Գառների խնամքը	10 »
6. Վոչխարապահական արտադրանքը	12 »
7. Աշխատանքի կազմակերպումը և պլանավորումը	10 »
ընդամենը	80 ժամ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ. (4 ժամ)

Անասնապահությունը վորպես ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական տնտեսության կարևորագույն մի ճյուղը։ Գյուղատնտեսության վերակառուցման առաջին տարիներում անասունների պակասելու պատճառները։ Յերկրորդ հնգամյակում անասնապահությունն ամենաարագ կերպով բարձրացնելու համար ստեղծված հիմնական նախադրյալները։

Կոլտնտեսապրանքային ֆերմաների լայնացումը և անասնապահական խորհտնտեսությունների, վորպես անասնապահության զարգացման հիմնական օղակների, ամրապնդումը։ Անասնապահական խորհտնտեսությունների հիմնական խնդիրները (անասունների ցեղի բարելավումը, օգնություն ԿԱՖ-ին՝ մեծ և մաքրացեղ անասուններ տալու միջոցով)։

Կոլտնտեսական անասնապահությունը կազմակերպելու ամենալավ ձևը ԿԱՖ-ն է։ Գոյություն ունեցող կոլտնտապրանքային ֆերմաների կազմակերպչական ամրապնդումը և յուրաքանչյուր կոլտնտեսությունում նոր ֆերմա ստեղծելը կուսակցական և խորհրդային կազմակերպությունների կարևորագույն խնդիրներն են հանդիսանում։

ԿԱՖ-երի լայնացման հիմնական ուղին և ֆերմաների դերն անհատական անասնապահության զարգացման խնդրում. Կոլտնտապրանքային ֆերմաների անասնապահությունը բարձրացնելով կոլտնտեսության և կոլտնտեսականների յեկամուտը՝ ստեղծում է նրանց համար ունևոր կյանք։ Կոլտնտապրանքային ֆերմաներ ունեցող կոլտնտեսականների արտոնությունները՝ մսի, կաթի, բրդի հանձնման ժամանակ։ Կայուն կերի բազան վորպես անհրաժեշտ նախապայման՝ անասնապահությունը բարձրացնելու և զարգացնելու ասպարեզում։

Կուսակցության Կենտկոմի հուլիսյան պլենումի դիրեկտիվները՝ կերի բազայի լայնացման մասին։ Կուսակցության հոգատարությունը՝ կովազուրկ կոլտնտեսականներին կովով ապահովելու մասին (տրամադրել անտոկոս վարկեր՝ միս և կաթ հանձնելու ժամանակ արտոնություններ տալով այն կոլտնտեսականներին և մենատնտեսներին, վորոնք կովազուրկ կոլխոզնիկներին վաճառելու համար հորթեր են մեծացնում)։ Անասնապահության զարգացման պետական պլանի կազմակերպումը և նրա նշանակությունը։ Դասակարգային զգոնության անհրաժեշտությունը՝ պայքարելու բոլոր այն փորձերի դեմ, վորոնցով կաշխատեն արգելք ստեղծել անասնապահական պետական պլանների կատարմանը։

ՎՈՉԽԱՐԻ ԿԵՐԸ ՅԵՎ ԿԵՐԱԿՐՈՒՄԸ (18 ժամ)

Հասկացողություն վոչխարի մարմնի կազմության, մարսողության, շնչառության և արյունատար օրգանների աշխատանքի մասին։ Հասկացողություն զանազան տեսակի կերի բաղադրության և սննդարժեքի մասին։ Հասկացողություն կերի մարսողության և յուրացման մասին։ Կերի միավորը վորպես կերի սննդարժեքի չափանիշ։ Կոպիտ՝ խտացրած, ջրառատ, սիլոսացրած կեր և արոտներ։ Հանքային նյութեր (կիր, սովորական աղ, մոխիր և այլն), նրանց ազդեցությունն անասունների աճման և զարգացման վրա։ Կերի տեղափոխումը և պահպանումը։ Կերը պահպանելու ժամանակամիջոցում յեղած անհրաժեշտ հսկողությունը և խնամքը։ Հասկացողություն կենդանի և արտադրող կերի մասին։ Ինչպես պատրաստել վոչխարների համար կերաբաժիններ (օրինակներով)։ Հղի վոչխարների առաջին և 2-րդ շրջանի կերակրման առանձնահատկությունները։ Խոյերի կերակրելը բեղմ-

նավորման շրջանում և դրանից դուրս յեղած ժամանակամիջոցում. խոյերի և վոչխարների խմբակային կերակրման կազմակերպումը: Ցեղական անասունների առանձին կերակրումը: Վոչխարների կերակրելը գոմում և բակում: Սրանց առավելությունները և թերությունները: Վոչխարների ձմեռային բաժան կազմակերպումը, արոտավայրերի ընտրությունը և անհրաժեշտ ինվենտարը:

Արոտավայրերի տեսակները և նրանց ոգտագործման պլանի կազմումը: Վոչխարներն արոտ հանելու նախապատրաստումը: յերկար կճղակները կտրելը, աչքերի շուրջը յեղած բուրդը (մերինոս ցեղի) և յետևի մասի գնդիկները խուզելը: Առավոտյան վաղ ցրտին արոտ դուրս բերելու և ճահճացած, ցածրադիր, խոնավ և շոռաքյաթ տեղերում արածեցնելու անթույլատրելությունը: Սեզային արոտավայրերի վնասակարությունը նրբագեղմ վոչխարների համար: Ջրելու և արածեցնելու կանոնները: Ցրված դրությամբ արածեցնելու անհրաժեշտությունը: Արածեցնելու ժամանակ արևի, քամու ուղղությունը հաշվի առնելու կարևորությունը:

Վոչխարներին ջրելը փոքր խմբերով և չքրտնած ժամանակ: Հիվանդություններից խուսափելու համար՝ պղտոր և փոս տեղերում կանգնած ջրերից ջուր խմեցնելու վնասակարությունը: Արոտի փոխելը վորպես կարևորագույն մի միջոց՝ հոտի առողջացման և արոտների վորակը բարձրացնելու գործում: Ձմռան նախապատրաստվելը: Հոտերի կազմակերպման ժամանակը և կանոնները՝ բաժան ժամանակ: Ոժանդակ կերպով բտումը: Հասկացողություն բտման ընթացքի և վոչխարների զանազան խմբերի քաշի ավելացման մասին:

ՎՈՉԽԱՐՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ ՅԵՎ ԽՆԱՄՔԸ (12 ժամ)

Ինչպես են ազդում խնամելու և պահպանելու պայմանները վոչխարների առողջության և արտադրողականության վրա: Վոչխարների գոմն ինչպես պետք է լինի՝ լույսի, ոդի, չորության և այլ պայմանների տեսակետից: Վոչխարներին գոմերում տեղավորելը և գոմերի նախապատրաստումը ձմռան համար (վերանորոգում, մաքրցում, ախտահանում և այլն): Վոչխարը ջրելու կարգը և պահանջը ջրի վորակի նկատմամբ: Հղի վոչխարների և արտադրող խոյերի խնամքի առանձնահատկությունը: Ծնի շրջանում գոմերն առանձին մասերի բաժանելը. հիվանդ և առողջ անասունի նշանները: Անասունների քերծվելու և վիրավորվելու ժամանակ անասնաբուժական ոգնություն ցույց տալը: Վոչխարների ստամոքսաաղիքային հիվանդությունները (փորուռուցքը և այլն): Հղիության և ծնի հետ կապված հիվանդությունները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Նյութը մշակելու ժամանակ ուշադրությունը գլխավորապես պետք է դարձնել հետևյալ հարցերի վրա՝ հիվանդության պատճառները և նրանց դեմ ձեռք առնվելիք նախազգուշական միջոցները, հիվանդ անասունի խնամքը և այլն:

Հասկացողություն վարակիչ հիվանդությունների և այդ հիվանդություններն առաջացնող պատճառների մասին: Վոչխարների մեջ շատ տարածված վարակիչ հիվանդությունները (ծաղիկ, քոս, սիբիրախտ), նրանց նշանները և տարածման միջոցները: Հիվանդ անասունի խնամքը, ախտահանումը և նրա նշանակությունը: Ախտահանման ձևերը: Անասունների պարազիտները (վորդեր, բոռեր և այլն) և պայքարը նրանց դեմ: Նախազգուշական միջոցառումները՝ վորոշ ժամանակ առանձնացնելը, նախազգուշական լողացում դեգելմինտիզացիա և նրա նշանակությունը վոչխարի հոտի առողջացման գործում: Զոոանասնաբուժական մինիմումը և նրա անցկացումը տվյալ կոլտնտեսության մեջ և ռայոնում: Հիվանդ կենդանիներին իրարից անջատելը և հիվանդ անասունի խնամքն ու կանոնները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ—Ծրագրում մեջ բերված հիվանդությունները, վորոնց մասին պետք է խոսել խմբակում, պարապմունքի ժամանակ պետք է ավելի խորացվեն շրջանի անասնաբուժի կողմից:

ՎՈՉԽԱՐՆԵՐԻ ՑԵՂԵՐԸ ՅԵՎ ԲՈՒԾՈՒՄԸ (14 ժամ)

Ընդհանուր հասկացողություն ժառանգականության մասին: Մետիզացիայի նշանակությունը վորպես սակավարդյունավետ անասուններին ամենաարագ կերպով լավացնելու միջոց: Մաքուր բուծման նշանակությունը տվյալ կուլտուրական ցեղերի լավացման և պահպանման գործում: Տվյալ շրջանի վոչխարների պլանային ցեղերը, նրանց արտաքին նշանները և արտադրողականությունը: Տվյալ շրջանում և կոլտնտեսությունում այդ ցեղերի բուծման մեթոդները:

Խոյի և վոչխարի սեռական որգանների կազմությունը: Բեղմնավորման պրոցեսի ներքին էությունը: Շիշակ արուների և շիշակ եգերի հասունությունը և առաջին զուգավորման ժամկետը:

Ոչխարների բեր գալու ժամանակամիջոցը, նշանները և տևողությունը։ Բեր չեկող մայրերին փորձախոյի միջոցով հայտաբերելը։ Փորձախոյի խնամքը, ոչխարների բեղմնավորման ձևերը՝ ազատ, խմբակային, ձեռնաքաշ և արհեստական սերմանում։ Ազատ զուգավորման բացասական կողմերը և ձեռնաքաշ զուգավորման առավելությունները. արհեստական սերմանումը և դրա լայն փորձնական կիրառումը ոչխարաբուծության մեջ։

Մի արտադրող խոյի տարեկան կարողությունը զանազան ձևի զուգավորումների ժամանակ։ Կենդանիներին զուգավորման համար նախապատրաստելը. բոնիտիրովկա։ Խոյերի տոհմային ընտրությունը։ Ոչխարներին նշան անելը։ Ոչխարներին տոհմային գրքերում գրանցելու ձևը և դրանց նշանակությունը։ Ինչ արտոնություններ են տրվում մսամթերման ժամանակ այն կոլտնտեսություններին, որոնց կենդանիները գրանցված են պետական տոհմային միասնական գրքում։

ԳԱՌՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ (10 ժամ)

Բոլոր գառներին առողջ դրությամբ պահելը և մեծացնելը որպես հիմնական պայման՝ ոչխարների հոտը լայնացնելու և անասնապահությունն ամենաարագ կերպով զարգացնելու գործում։ Գարնան ծնի կամպանիայն գլխավորելը և անհրաժեշտ ինվենտարի նախապատրաստումը։ Նորմալ և աննորմալ ծննդի նշանները։ Մոր և գառան խնամքը ծնման ժամանակ (առատ և մաքուր ցամքար, առաջին կաթիլները գետին կթելը, կրծի չորս կողմը գտնված բուրդը խուզելը, նրա մաքրությունը և այլն)։ Գառան խնամքը՝ ծնելուց հետո։ Ինչպես սովորեցնել մայրերին գառներին ընդունելը։ Չընդունելու դեպքում ուրիշ ոչխարի միջոցով կերակրելը և այլ մայր-գառյակի նշանակությունը գառների մեծացման գործում։

Սակմանների կազմակերպումը (միատեսակ հասակ ունեցող գառների խմբեր) և նշանակությունը գառների մեծացման ժամանակ։ Գառներին խտացրած, կոպիտ, ջրառատ կերի և արոտի վարժեցնելու ժամանակը և կարգը։ Հանքային նյութերը և դրանց նշանակությունը գառների աճման և զարգացման համար։ Գառների կերի նախապատրաստումը։ Գոմի սարքավորումը գառներին կերակրելու ժամանակ։ Գառներին մայրերից անջատելը։ Գառների խնամքը մայրերից անջատելուց հետո։ Ինչպես կազմակերպել գառների առաջին զբոսանքը։ Գառան հիվանդությունները (սպիտակ փորլուծ և այլ հիվանդություններ, նրանց նշանները և պատճառները)։

Նախազգուշական միջոցներ և հիվանդ գառան խնամքը։

ՈՉԽԱՐԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԸ (12 ժամ)

1. Բրդի տեսակները, նրա որակը և նշանակությունն արդյունաբերության համար։ Բրդի աճման վրա ազդող գործոնները։ Խուզի ժամանակը, խուզի նախապատրաստումը, անհրաժեշտ գործիքները և հոտի կազմակերպումը խուզի համար։ Ոչխար խուզելու կարգը, ձեռքի և մեխանիկական խուզ։ Բրդի նախնական տեսակավորումը և հակ կապելը։ Աշխատանքի կազմակերպումը խուզի ժամանակ։ Բրդի ստանդարտը։

2. Ոչխարների խառնման կարգը և ժամանակը։ Շատ մատղաշ և նիհար անասուններ մորթելու արգելումը։

3. Ոչխարի կաթի քիմ. կազմությունը։ Ոչխար կթելու կարգը և ժամանակը։

4. Գառների անջատումը, առանց վնասելու նրանց աճման պրոցեսը։ Ոչխարների կթվող ցեղերը և նրանց արտադրողականությունը։ Կթի համար պատրաստած սարքը։ Կթի համար յեղած անհրաժեշտ ինվենտարը։ Կթելու տեխնիկան, կաթի վերամշակումը։ Բարձր որակի կաթնամթերք ստանալու առաջնակարգ պայմանները։ Կթի և կաթնամթերքի վերամշակման ժամանակ յեղած անհրաժեշտ մաքրությունը։ Մուշտակների և մորթիների մշակումը, պահպանումը, նախնական տեսակավորումը և կոնսերվացումը։ Մորթիների և կաշվի ստանդարտը։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄՆ ՈՒ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ (10 ժամ)

Մշտական բրիգադը որպես աշխատանքի կազմակերպման մի հիմնական ձև։ Աշխատանքի կազմակերպումը ոչխարապահական բրիգադում։ Կոլտնտեսականներին ոչխարներ հանձնելու կարգը և աշխատանքի նորմաները։ Աշխատանքի գործարքային գնահատումն աշխօրերով։ Գործարքը տոհմային և ապրանքային ֆերմաներում՝ մատղաշների մեծացման գործում։ Աշխօրերի հաշվառման և նրանց գրանցման ժամկետները կոլտնտեսականների աշխատանքային գրքույկներում։ Կոլտնտեսականն ինչքան ժամանակով է կցվում ֆերմային։ Ֆերմայի բոլոր աշխատանքների և աշխատողների աշխօրերի հաշվառման ցուցանիշները։ Ի՞նչ պայմաններում է կատարվում աշխօրերի

լրացուցիչ ավելացումը կամ պակասեցումը։ Պարգևավճարումները բնամթերքով։ ԿԿ-ի հուլիսյան պլենումի վորոշման նշանակությունը պետական անասնապահության զարգացման մասին։ Անասնապահության զարգացման համար պետական պլանային-առաջադրանքը վորպես հիմք՝ պլանավորելու կոլտնտեսական անասնապահության զարգացումը։ Կոլտնտեսության արտադրական պլանը ժողովրդական տնտեսության պլանի հիմնական մասն է կազմում։ Յուրաքանչյուր ֆերմային և բրիգադին պետք է տալ տարեկան արտադրական առաջադրանք։ Այս առաջադրանքը կազմելու կարգը։ Յուրաքանչյուր կոլտնտեսականին և բրիգադին ամսական արտադրական առաջադրանք տալու անհրաժեշտությունը։ Արտադրական առաջադրանքի կատարման հաշվառումը և հսկողությունը՝ ֆերմայի, բրիգադի և յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի աշխատանքի նկատմամբ։ Հարվածայնության և սոցմրցման կազմակերպումը։ Պայքարն աշխատանքային դիսցիպլինայի համար, վորպես հիմնական խնդիր՝ կուսակցության կողմից առաջարկված «կոլտնտեսությունները դարձնել բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին՝ ունևոր» լոզունգի կենսագործման ասպարիզում։

ԲՐԻԳԱԴԻՐ ՀՈՎՎԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ԶՈՈՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԸ

Վոչխարների բուծման գծով

1. Տվյալ շրջանի և կոլտնտեսության պլանային ցեղի վոչխարների հիմնական նշանները և արտադրական ցուցանիշները։
2. Ինչպես վորոշել վոչխարների բեր գալու նշանները, տևողությունը և կրկնվելու հաջորդականության կարգը։
3. Առաջին անգամ ինչ հասակում կարելի յե թույլ տալ զուգավորվելու տվյալ ցեղի վոչխարներին և խոյերին։
4. Ինչու պետք է կոլտնտեսականների և մենատնտեսների վոչխարները ծածկելու համար ֆերման առանձին խոյեր առանձնացնի։
5. Ինչպես պետք է կազմակերպել զուգավորման բոլոր ձևերը։
6. Իմանալ և կարողանալ անցկացնել վոչխարների արհեստական սերմնավորումը
7. Իմանալ մաքիներն ու խոյերը զուգավորելու նախապատրաստական աշխատանքի ձևը։

8. Իմանալ՝ քանի մայր մաքի կարող է ծածկել արտադրող խոյը մեկ որում և զուգավորման սեզոնի ընթացքում։
9. Ինչ առավելություն ունի ձեռնաքաշ զուգավորումն ազատ զուգավորման համեմատությամբ։
10. Իմանալ վոչխարների հղիության տևողությունը։
11. Իմանալ վոչխարների զուգավորման և ծնելու օրացույցը։
12. Տնտեսապես ինչպիսի օգտակար հատկանիշների հիման վրա պիտի կատարել վոչխարի և խոյի ընտրությունը։
13. Ինչ հատկանիշների հիման վրա կատարել վոչխարների և խոյերի խոտանումը։

II Կերակրման գծով

1. Ինչպես պետք է կազմել մայր վոչխարների, խոյերի և մատղաշների կերի նորման մսուրային և արոտային շրջաններում
2. Ինչպես պետք է կերակրել տոհմային մաքիներին, խոյերին և մատղաշներին՝ տարվա բոլոր շրջաններում։
3. Ինչպես և ինչպիսի նորմաներով պետք է կերակրել հղի վոչխարներին տարվա տարբեր շրջաններում։
4. Վոչխարներին բտելու հիմնական կանոնները՝ արոտի և լրացուցիչ կեր տալու միջոցով։
5. Ինչպես պետք է վերակազմել բտվող և կթվող վոչխարների հոտերը։
6. Վոչխարների և գառների արոտային պահպանման հիմնական կանոնները (բաց ճակատով, գիշերը, շոգին, անբարենպաստ յեղանակի դեպքում և այլն)։
7. Ինչ միջոցառումներ պետք է անցկացնել արոտի նախապատրաստման ասպարեզում և արոտի դուրս բերելու նախօրյակին։
8. Ինչու վոչխարներին հանքային նյութեր են տալիս․ հանքային նյութերի նորման և կերակրման ձևը։
9. Ինչպես պետք է վոչխարներին մսուրային խնամքից փոխադրել արոտային խնամքի և ընդհակառակը։
10. Ինչ պայմաններում են կոլտնտեսություններում փչացած համարում հարդը, խոտը, սիլոսը, արմատապտուղները և այլ տեսակի կերը։
11. Ֆերմայի հոտի ամեն մի գլուխ վոչխարին տարեկան ինչ քանակի զանազան կեր է պահանջվում։
12. Ինչպես պետք է կերակրել արտադրողներին զուգավորման շրջանում և այդ շրջանից դուրս

13 Տվյալ կոլտնտեսության արտադրավայրում ինչպիսի թունավոր բույսեր և սերմեր են բուսնում։

III. Մատղաշների խնամքի գծով

1. Ինչպես պետք է նախապատրաստել ծնին։

2, Ինչպես վորոշել և հոտից առանձնացնել հղի մաքիներին։

3. Ծնի կամպանիան անցկացնելու համար պահանջվելիք ինվենտարը։

4. Ծնելուց հետո ինչու պետք է անմիջապես հեռացնել ընկերքը։

5. Ինչպես պետք է խնամել վորը գառներին։

6. Որվա վո՞ր ժամից սկսած պետք է գառներին արոտ դուրս բերել և յե՞րբ պետք է արոտից դոմ վերադարձնել։

7. Խտացրած կերի նորմաները և գառներին կերակրելու կանոնները։

8. Ծնող մայր վոչխարին պտղի անկանոն դիրքի ժամանակ առաջին օգնություն ցույց տալը։

9. Ինչպես և ինչ ժամանակ գառներին ծծից կտրել։

10. Վոչխարների և գառների նշան անելը։

IV. Վոչխարների խնամքի յեվ պահպանման գծով

1. Ինչպիսի պայմաններում պիտի լինի վոչխարների դոմը՝ լույսի, ջերմության, չորության, օդի, մաքրության տեսակետից. ինչքան տեղ պետք է հատկացնել մեկ գլուխ վոչխարին և մատղաշին։

2. Ինչու համար են կազմակերպվում բազաները, սրանց նշանակությունը և կազմակերպման վայրը։

3. Զուգավորման, ծնի, լողացնելու, խուզելու, կթելու կամպանիաների համար անհրաժեշտ ինվենտարը։

4. Վոչխարների խնամքի և պահպանման կանոնները՝ մըսուրային և արոտային շրջանում։

5. Արտադրող խոյերին խնամելու և պահպանելու կանոնները զուգավորման և տարվա տարբեր շրջաններում։

6. Ինչպես պետք է վոչխարներին նախապատրաստել խուզելու։ Խուզելու կանոնները, խուզված վոչխարների խնամքը։

7. Ինչպիսի մայր վոչխարներին պետք է կթել։

8. Գիրացվող (չաղացվող) վոչխարներին ինչպիսի արոտներ պետք է տրամադրել. գիրացումն անցկացնելու կանոնները։

9. Հոտ պահպանող շների խնամքը և պահպանումը։ Իմանալ հոտն սպասարկելու համապատասխան ձևերը։

10. Ինչպիսի տեղ պետք է հատկացնել վոչխարների համար շենքեր կառուցելու, ջրելու վայրի և այլ կարիքներին։

V. Պլանավորման հաշվառման յեվ հաշվետվության գծով

1. Ֆերմայի վարիչ-բրիգադիրը պետք է իմանա ֆերմայի անասնապահության զարգացման պետական պլանը, ինչպես նաև՝ բրդի, մսի, մորթիների մթերման պլանային պարտավորությունները։

2. Ինչպես կազմել բրիգադիրի և կոլտնտեսության ֆերմայում աշխատող ամեն մի կոլտնտեսականին տրվող տարեկան և ամսական առաջադրանքը։

3. Ինչպես կազմել զուգավորման և ծնի պլանը։

4. Ինչպես պետք է տանել տավարի, մթերքների, կերի, զուգավորման, ծնի, ստացված սերնդի, գույքի և աշխատանքների հաշվառումը։

5. Ֆերմաների գծով ներկայացվելիք հաշվետվության ձևերը և ժամկետները։

VI. Աշխատանքի կազմակերպման գծով

1. Ինչ ցուցանիշների հիման վրա յե կատարվում հովվի և ֆերմայի այլ աշխատավորների աշխատանքի վարձատրումը։

2. Վոչխարապահական բրիգադների կազմակերպման կարգը։ Ինչքան վոչխար պետք է սպասարկի բրիգադը և հովիվը (ծանրաբեռնվածության չափը)։

3. Ինչու համար ֆերմայի աշխատողներին լրացուցիչ աշխորեր և բնամթերքով նվեր (պրեմիա) են տալիս։ Բնամթերքի նվիրատվության կարգը։

4. Ինչ ցուցանիշների հիման վրա և ի՞նչ թվով աշխորեր են պահվում ֆերմայում աշխատող կոլտնտեսականի աշխորերի ընդհանուր թվից։

VII. Զոոգիգիենայի յեվ պրոֆիլակտիկ միջոցառումների գծով

1. Իմանալ վոչխարների գլխավոր հիվանդությունները (ծաղիկ, սիբիրախտ, վարակիչ վիժում, ճիճվային հիվանդություններ, քոս, ստոլնյակ և այլն)։

2. Ինչ նախազգուշական միջոցներ պետք է ձեռնարկել ծաղկի, սիբիրախտի, ճիճվային հիվանդությունների, գառների ալիտակ փորլուծի, վոչխարների քոսի և վարակիչ վիժման դեմ պայքարելու համար։

3. Ինչու չի կարելի վոչխարներին ջրել ճահիճներից և կանգնած լճակների ջրից։

4. Ինչ պայմաններում կարելի յե պճեղները կարել։

5. Իմանալ վոչխարներին լողացնելու ձևը։

6. Յերբ պետք է կատարել խոյիկների ամորձատումը և կտրել մատղաշ գառների պոչը։

7. Վիժում առաջացնող պատճառները և դրա դեմ պայքարելու միջոցները։

8. Ինչպես պետք է հիվանդ վոչխարներին մեկուսարան հասցնել։

9. Ինչպես պետք է վարվել վարակիչ հիվանդություններից սատկած վոչխարների հետ։

10. Մեկուսարանը գոմի վոր կողմում պետք է շինել, ինչպես և անասուններին թաղելու վայրը։

11. Ինչ դեպքում է գործադրվում կարանտինը։

12. Ինչպես պետք է ոգնել վոչխարներին՝ անկանոն դիրքով ծնելու դեպքում։

ՀՈՎՎԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎՈՂ ԶՈՈՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԸ

I. Վոչխարների բուծման գծով

1. Մաքուր բուծում, տրամախաչում (մետիզացիա)։

2. Ինչպես վորոշել վոչխարների սեռական հասունացման ժամանակը։

3. Ինչ հասակում են առաջին անգամ զուգավորում տվյալ շրջանի, տվյալ կոլտնտեսության մայրացու վոչխարներին. ինչ հասակից կարելի յե թույլ տալ առաջին անգամ զուգավորելու տվյալ շրջանի և տվյալ կոլտնտեսության մատղաշ խոյերին։

4. Վոչխարների հղիության տևողությունը։

5. Զուգավորման կամպանիային ինչպես պետք է նախապատրաստվել։

6. Ինչպես վորոշել թե մայր վոչխարը յերբ է խոյի գալիս (ցանկության շրջանը)։

7. Իմանալ զուգավորման կամպանիային նախապատրաստվելու և կամպանիան անցկացնելու հիմնական կանոնները։

8. Վոչխարի կյանքի տևողությունը։

9. Ինչ նշաններով է իմացվում վոչխարի հասակը (տարիքը)։

10. Ինչպես կազմակերպել բոլոր ձևի զուգավորումները։

11. Ինչ առավելություններ ունի ձեռնաքաշ զուգավորումը։

12. Ինչ նշաններով պետք է խոտանել մայր վոչխարներին և խոյերին։

13. Քանի մայր վոչխար պետք է ծածկել մեկ արտադրող խոյով՝ մեկ որում և զուգավորման սեզոնի ընթացքում։

II. Կերակրման գծով

1. Իմանալ տարբեր ձևի կերի արժեքները (կոպիտ, հյութալի, խտացրած կեր, արմատապալարապտուղներ, սիլոս և այլն)։ Ինչպես զանազանել տվյալ շրջանի համար լավորակ կերը վատորակ կերից։

2. Գառան օրգանիզմի նորմալ զարգացման համար ինչ հանքային նյութեր են պահանջվում։ Հանքային կերի նորմաները, նախապատրաստման և կերակրման ձևերը։

3. Ստույգ կերպով վորոշել վոչխարների կերի նորմաները և բացիոնները, կարողանալ հեշտ կերպով կերակրել յեղած կերը՝ վոչխարանոցում, բազայում, մսուրային պահպանման պայմաններում և այլն։

4. Ինչպես պետք է կերակրել հղի մաքիներին։

5. Վոչխարների և գառների արոտային խնամքի և արածեցնելու տեխնիկայի հիմնական կանոնները (բաց ճակատով, գիշերը, շոգին, անբարենպաստ յեղանակներին)։

6. Ինչպես պետք է կերակրել խոյերին՝ զուգավորման շրջանում և տարվա տարբեր յեղանակներին։

III. Խնամքի յեվ պահպանման գծով

1. Ինչ պայմաններ պետք է ունենա վոչխարանոցը՝ լույս, մաքրության և չորության տեսակետից։

2. Մեկ հասուն վոչխարի, գառան և ցեղական վոչխարի համար պահանջվող անհրաժեշտ տարածությունը։

3. Բազայի կազմությունը և դրա դերը։

4. Վոչխարների արոտային պահպանման պայմաններից մսուրայինին և վերջինից արոտային պայմաններին անցնելու կարգն ու կանոնները։

5. Ինչ ժամանակ պետք է աթարը կտրել և վոչխարանոցներն ախտահանելը

6. Ինչու չի կարելի գառներին արոտ դուրս բերել ցող յեղած դեպքում:

7. Ինչպիսի արոտներ պետք է հատկացնել բտվող հոտերի համար:

8. Վո՞ր ջուրն է վնասակար վոչխարների համար:

9. Ինչն է պատճառը, վոր վոչխարը կորցնում է իր բուրդը:

10. Զուգավորման, ծնի և խուզի կամպանիաների անցկացման համար անհրաժեշտ ինվենտարը:

11. Վո՞ր արոտներն են անպետք համարվում վոչխարների համար:

12. Վոչխարների խնամքը ձմեռվա շրջանում:

IV. Մատղաշների աճեցման գծով

1. Ինչպես պետք է կազմակերպել վոչխարների ծինը:

2. Ինչպիսի ինվենտար է պահանջվում ծնի կամպանիան անցկացնելու համար:

3. Ինչպես պետք է կերակրել հղի մաքուն հղիության տարբեր շրջաններում:

4. Ինչպես պետք է դաստիարակել վորբ գառներին:

5: Ինչպես են ձևավորում սակմանները:

6. Ինչպես պետք է մատղաշներին լրացուցիչ խտացրած կեր տալ:

7: Ինչ հասակում պետք է գառներին ծծից կտրել:

V. Աշխատանքի կազմակերպման գծով

1. Մեկ բրիգադը քանի՞ վոչխար պետք է սպասարկի:

2. Ինչ ցուցանիշների հիման վրա յեն աշխօրեր տրվում բրիգադին և առանձին աշխատանքի դեպքում:

3. Ինչ պայմաններում է կատարվում լրացուցիչ աշխօրերի բաշխումը և գառներ նվեր տալը:

4. Ինչի համար և ինչ չափով հովվի աշխօրերից կարող են հաճախ պահում կատարել:

VI. Զոոգիգիենայի յեվ պռոֆիլակտիկայի գծով

1. Իմանալ վոչխարների գլխավոր հիվանդությունները (ծաղիկ, սիբիրախտ, վարակիչ վիժում, ճիճվային հիվանդություններ, քոս, ստոլբնյակ և այլն):

2. Ինչպիսի նախազգուշական միջոցներ պետք է ձեռնարկել ծաղկի, սիբիրախտի, գառների սպիտակ փորլուծի, քոսի, վարակիչ վիժման և այլ հիվանդությունների դեմ պայքարելու ժամանակ: Ինչու չի կարելի վոչխարներին ջրել կանգնած լճակների և ճահիճների ջրից:

4. Ինչպիսի պայմաններում պետք է կտրել վոչխարների պճեղները:

5. Իմանալ վոչխարներին լողացնելու ձևերը:

6. Ինչ հասակում է կատարվում խոյիկների ամորձատումը և յերբ պետք է կտրել մատղաշ գառների պոչը:

7. Ինչ պատճառներից է առաջանում վիժումը. վերջինիս դեմ պայքարելու միջոցները:

8. Ինչպես պետք է հիվանդ վոչխարը փոխադրել մեկուսարան:

9. Ինչ պետք է անել վարակիչ հիվանդություններից սատկած վոչխարների կաշին:

10. Ինչ տարածության վրա և ինչ ուղղությամբ պետք է լինի մեկուսարանը և անասուններին թաղելու վայրը:

11. Ինչ դեպքում է գործադրվում կարանտինը:

12. Ինչպիսի օգնություն պետք է ցույց տալ անկանոն ծնի դեպքում:

ՀՍԽՀ-ССР

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0295746

21. 241

ԳԻՆ

Программа по зоотехминимуму в жив. товарных фермах

Сельхозгиз 1935 Эривань